

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 112. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1914 május 17.

A legújabb magyar „probléma“.

Irta dr. Vass József.

Az iskolai vallásoktatás kérdése egyike azon „problémáknak“, amelyek sem multjuknál, sem természetüknél fogva nem problémák, de mint ilyenek szerepelnek azon irányzatok kezében, amelyekben több a romlás vágya, mint az építésé s jóval több a gyűlölet az Egyház ellen, mint az érdeklődés az állam iránt, amelynek pedig — így hirdetik — szolgálatot akarnak tenni a koncentrált támadásokkal.

Sem természeténél, sem multjánál fogva nem probléma az iskolai vallásoktatás. Azzal ugyanis legyünk tisztában, hogy erkölcselméletet írni vagy erkölcsöket vallás nélkül lehet ugyan elképzelni, de valóban erkölcsös életet élni vallás nélkül nem lehet. A szabadgondolkodó és radikális sajtó dühösen szisszen fel, amikor ezt az állítást hallja és a kérdések egész özönével felel, monván: hát mi, vallást megvető emberek nem vagyunk becsületesek? Hát sohasem élt istentagadó igazán nemes és szép életet? Hát nincs-e közöttünk is akárhány olyan ember, aki nem gyakorolja vallását, de emberszeretőbb és könyörületesebb, mint akárhány templomkoptató?

Ezek a kérdések mutatják legjobban, milyen ijesztő felületességgel kezelik egymely részen a legfontosabb ügyeket. Hisz nem arról van szó, hogy egyes, műveltségüknél vagy megmagyarázhatatlan lelki hatásoknál fogva emelkedett jellemek vallás nélkül is meg tudnak-e felelni a polgári becsületesség követelményeinek, hanem arról, hogy a nagy tömegek, a százerek, a milliók, akikhez a kultur-hatásoknak csak végső rezgése juthatnak, tudnak-e erkölcsös életet élni, ha az erkölcsi szabályokat, amelyek érzéki és ösztönös természetünknek terhesek, nem látja el a felsőbb szankcióval a vallási meggyőződés, a jutalmazó és büntető Istenbe vetett hitnek ereje! Amíg a római nép vallásos volt, tudott erkölcsös lenni; amikor megingott és rombadőlt benne a pogány istenek valóságába vetett hit, megingott

erkölcsiében is és tönkrement nemzeti multjában, pedig bizony mondom, hogy többben prédikáltak a császárok korabeli Rómában a szabad gondolat és a vallástól független erkölcsöt, mint prédikálják most Magyarországon.

És mikor a tömegek erkölcsi életéről beszélünk, nem arról a felületes, szokások és büntetőtörvénykönyvi paragrafusok között óvatkodó becsületről van szó, amelynek ideálja fönt a párbajképesség, lent pedig a büntetlen vagy pláne büntetlen előélet — hisz a párbajképesség és a büntetlen előélet alatt temérdek piszok és bűn vigan elfér, hanem szó van velőig, veséig, lelkiismeretig és tulvilágig érő meggyőződésekről, jellemekről és lelkeket kérlelhetetlenül igazító erőről ösztönöket és érdekeket is legázoló határozottságról, érzékről, amelyet nem paragrafusok igazítanak, hanem a büntől való félelem és az erények és jónak őszinte szeretete. És mindebből nem próbámták szükségessé, hanem nagy, felhalmozott tőkék, amelyek generációkon keresztül, apák, anyák, lelkén, tanítók és nevelők szavain keresztül szürenekzenek össze, mint nagy történelmi hagyomány, a nemzedékek lelkében, mert értsük meg, hogy nem becsület minimumok és nem erkölcsökön nevelnek és menenek nemzeteket; cölöpök és fundamentumok szükségesek a nemzeti és állami nagy feladatok terheinek elhordozására. Ingadozó erkölcsfilozófiák vékony levelei vallástalan iskolákban adagolva jaj! rakkosztra nevelik tizezrével a francia ifuságot!

Ha tehát a dolgok természetét vizsgáljuk, hamar belátjuk, hogy az iskolába valóság vagy oda nem valóság kérdésében sok mindenről lehet szó, csak a vallásoktatásról nem. Szó lehet arról, odaváló-e a darvinizmus, odaváló-e a történelmi hazugságok, odaváló-e a vallástalan, istentagadó, szabadgondolkodó tanítók, de arról csakugyan nem lehet szó — ismétlem: az iskolának és a vallásoktatásnak természetét tekintve — hogy a vallásoktatás odaváló-e?

Nem probléma, multjánál fogva sem, az iskolai vallásoktatás. A nemzet egész lelkére kiterjedő hatások nehezen értékelhetők, mert elvonulnak a kutató szem elől és nem is szabad őket mérlegelni akarni agitációk hevében, hanem át kell engedni az ítéletmondást a higgadt tárgyilagosságnak. Az agi-

táció heve beszél a radikálisokból, amikor azt állítják, hogy az iskolai vallásoktatás a multban is káros volt, mert időt foglalt le magának a realis tantárgyak rovására és felesleges vallás mithológiai mende-mondákkal töltötte tele a gyermekek fejét.

Tárgyilagosa beszéd ez? Nem. Az iskolai oktatás és az idők kulturszükségei szoros viszonyban vannak egymással, de nagyon téved, aki azt hiszi, hogy az iskolai oktatás a jövő kulturszükségeket előre látva és azokat megelőzve rendezkedik be az iskolákban. Fordítva van. Az élet először próbál, igazol és követel és csak azután igazodik az iskola munkája a bebizonyított szükségletekhez. Nem is lehet másként, mert az iskolát, tehát a gyermekek lelkét nem szabad kétes eredményű kísérletezések színhelyévé tenni. Minden történelmi érzéket meghazudtoló állítás tehát az, hogy az iskola a multban vallásoktatás híján több „tudást“ adott volna a gyermekeknek. Minden században annyit adott, amennyit az illető kor megkövetelt és bármely kor iskoláinak vezetősége, akár egyházi, akár világi, nem adhatott több tudást, mint amennyit tényleg adott.

„A vallásmithológiai mende-mondákat“, pedig ne bántuk. Krisztus és az Evangelium nem mende-mondák, hanem az utolsó kétezer év legnagyobb történelmi tényei, amelyekhez csak mélyeséges tisztelettel és óriási tudományos készütséggel szabad közelíteni. A mende-mondák klasszikus arzenálját a szabadgondolkodó literatúrában, Häckel Világretélyében, Ostwald monizmusában és együgyü Vasárnapi prédikációiban, továbbá Fényes Samu falrengető nekilödulásaiban találjuk. Szégyene a magyar tanítósnak, hogy soraiban néhányan ilyen szellemű portékák kikiáltására vállalkoztak.

Amikor iskoláról és a gyermeknemzedékek erkölcsi neveléséről van szó, az egyes vallási irányzatokat nem theologiai szempontból szabad elbírálni, hanem azon nagy erkölcsi hatások és biztosítékok szempontjából, amelyeken mizdegyik tud nyújtani addig, amíg hiveinek lelkében erős a hit és meggyőződése a világosság. Becsület és igazi hazaszeretet, erény és jóság, tiszta élet és önzetlenség nyernek ilyen módon erős alapot a lelkekben és ki meri állítani, hogy ezek nem nagy és nélkülözhetetlen nemzeti

Szönyeg- és függönyvásár

leszállított olcsó árakkal megkezdődött. Paplan, matrac, ágy és asztalterítők. Szepe.ségi és rumburgi vásznak és asztalneműek. Teljes menyaszonnyikelengyék gyönyörű csecesemő fehérneműek

Czillér Imre áruházában.

értékek? És ki meri állítani, hogy az iskolai vallásoktatás a multban is nem ezeket a nagy értékeket közvetítette és erősítette a magyar nemzet lelkében?

Az iskolai vallásoktatás ügye tehát nem kérdés, nem probléma és nem is engedjük azzá lenni. Az iskola szent hely. Az iskola nem fonograf, amely egyhangú kattogással adatokat közvetít. Az iskola műhely, ahol a legnemesebb anyagot kell csiszolni és egy egész életre előkészíteni. Az iskola a családi tüzhely testvére. A tanító az apa lelkének és szándékainak letéteményese. Az iskola a jobb, erősebb, tisztább, erkölcsösebb nemzedékek temploma. Templom, amelyben Istennek otthona, oltára, tisztelete és imádása van. Az iskola nem a tanító és nem az államé, hanem a nemzeté, aminthogy a tanító és az állam is a nemzeté. Az apáké és anyáké, akik évenként hétszáz ezer gyermeket szülnek a nemzetnek. Ők adják a pénzt az iskola építésére, ők adják a legdrágábbat, a gyermeket az iskolák részére. Nem néhány szabadgondolkodó tanító és nem néhány tétovázó államférfiu fog tehát az iskolai vallásoktatás ügyében dönteni, hanem a nemző apák és a szülő anyák, a magyar nép ősi valóságossága és a nemzet nagy erkölcsi érkeihez való elszánt ragaszkodás. Ezek beszéljenek és megígérhetjük — fognak is beszélni! (O. P. E. V. I.)

A beteg király. A felség a tegnapi napon igen jól érezte magát. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a köhögési inger többször felébresztette Őfelségét.

SPECIALISTÁK.

Irta Arkadij Avertsenko.

Cserviakov földbirtokos élete csendes békeességben, minden különös izgalmak nélkül telt el, noha már régebben elhatározta, hogy egyszer berándul birtokáról a messze fekvő Pétervárra, hogy a nagyváros csodáin kíváncsi szeméit legeltethesse. Ezt a hősi határozatát egyik évről a másikra halasztotta, amíg végre egy szép napon megemberelte magát, kora reggel misét hallgatott és azután dobogó szívvel utra kelt, hogy lelkének régi vágyát valóra válthassa...

Mikor már a zibongó város zajától elkábult és az ut fáradalmait kipihente, eszébe jutott, hogy talán nem is illik magát minden nap vidéki öltözetében mutogatni és elindult, hogy szabót keressen és szép fekete szalonkabátot csináltasson magának. Szeme megakadt egy címtáblán: „Chassin, férfiöltöny-készítő.”

Cserviakov belépett és udvarias meghajlással kérdezte:

- Chassin mesterhez van szerencsém?
- Miért ne lehetne? — válaszolta a szabó.

MADARASSY GÁBOR Margita diszpolgára.

Indítvány a képviselőtestülethez.

Madarassy Gábor, a margitai kerület képviselője, annak idején, mikor Margita közterén a programbeszédét tartotta, többek között azt is mondta, hogy ő nem szeret ígérni és ha tenni fog valamit a kerület javára, azt a közjavára fogja tenni. Azóta két év telt el.

Madarassy Gábor ugyan egyetlenegyszer sem volt lent a kerületben, de azért nincs az a nap, hogy a kerületből fel ne keresné valaki. Kevés olyan képviselő is van azonban, aki úgy ismerne kerületét, mint Madarassy.

Alig egy évi képviselősége után már oly szép és oly eredményes munkásságot fejtett ki, melynek érdeme soha el nem évül.

Mint már többször megírtuk, Margitának évtizedes óhaja, hogy kórházat létesítsen. Ez az óhaj azonban csak óhaj volt mindig és az is maradt volna talán örökre, ha nem Madarassy Gábort választják meg képviselőjüknek a Margitaiak. Madarassy Gábor ugyanis képviselőségének második évében egyszerre oly hatalmas anyagi támogatást adott a Margitaiaknak, hogy most már semmi akadály sincs a kórház felépítésének.

Ezenkívül rendkívül sokat tett Madarassy a közutak, legelők stb. stb. érdekében is. A képviselő fáradhatatlan munkásságát akarja most Margita közönsége tőle telhetőleg elismerni, az által, hogy Madarassy Gábort Margita diszpolgárává akarja választani.

Mint tudósítónk jelenti, Margitán nagy szabású mozgalom indult meg, hogy Madarassyt a legközelebbi képviselő testületi ülésen egyhangulag válasszák meg diszpolgárrá. A mozgalom lavina módjára nő. Ed-

dig egyetlen egy polgára sem akadt a községnek, aki azt ellenezné. A mozgalomhoz ép úgy tömörülnek a munkapárti, mint a függetlenségi polgárok.

Tudósítónk jelentése szerint a diszpolgárrá leendő megválasztást indítványozó beadványban külön ki is emelik a függetlenségi érzelmeik, hogy Madarassy Gábornak oly nagy érdemei vannak Margita iránt, hogy az előtt pártkülönbség nélkül meg kell hajolnia mindenkinek.

Az indítványt a következő sorokkal zárják be:

„Tisztelettel indítványozzuk a tisztelt képviselőtestületnek, hogy a község azzal fejezze ki elismerését és háláját Madarassy Gábornak, hogy válassza meg a község őt diszpolgárává. Kényszerítsük őt ezáltal arra, hogy addig, míg Isten élteti, a miénk legyen. Emlékének pedig hódoljunk akként, hogy a létesítendő kórházban tegyen egy alapítványt a község Madarassy Gábor nevére.

Ez a csekélység, amit csak a községnek módjában áll megtenni, oly kevés azért a sok munkásságért, amit képviselőnk értünk tett, hogy Margita polgársága egy szívvel-lélekkel kívánja tiszteletének, hálájának és elismerésének ily módon való kifejezését.

Margita, 1914. május 10.

Margita polgársága.

Az indítvánnyal a legközelebb tartandó képviselőtestületi ülésen foglalkoznak és előrelátható, hogy az indítványt egyhangulag fogadják el.

Elégtételt követelünk a bukaresti botrányért.

Mangra Vazul nagyváradi gör. kel. püspöki vikárius bukaresti inzultálását pártkülönbség nélkül fölháborodással kommentálja a közvélemény. Mindenki tisztában van azzal, hogy azokat az ökolcsapásokat, melyek Mangrát érték, a magyar nemzetnek szánták. Ugy értesülünk, hogy a

— Nem csinálhatna nekem sürgősen egy kabátot?

— Miért ne csinálhatnék? Milyen osztály megrendelést kíván tenni?

— Második osztályut, mert a vonaton is a második osztályon utaztam.

— Mi köze van ehhez a vonatnak? Azt kérdeztem, hogy milyen katonai rangosztály kabátot kíván?

— Nekem nincs szükségem egyenruhára, hanem egyszerű fekete szalonkabátra.

— Sajnálom, de az nem specialitásom.

— Hogyan?

— Lássa, uram, vannak szabók, akik papi ruhákat készítenek, mások diák-egyenruhákat csinálnak és így tovább. Én például katonai egyenruhákat készítek, ez az én specialitásom.

— Hát akkor hova menjek?

— Elmehetne Senyonovhoz a Vosnesanskajaférre, de annak a specialitását a harangszabású kabátok képezik.

— Talán tudna még egy másikat is ajánlani?

— Hogyne? Például Robinsohn.

— Akkor fölkeresem!

— Nem, oda ne menjen, most jut

eszembe, hogy Robinsohn csak hivatalnokkabátokat készít; ez az ő specialitása. Kuruleint is ajánlanám, de az nadrágspecialista, azt pedig ön is tudja, hogy a nadrág kabát nélkül egy kopeket sem ér.

Cserviakov szomorúan bucsut vett a mestertől és mikor az utcára kilépett, egy idegen ur megszólította:

— Nem lenne szives megmondani, hogy hány óra van?

— Szivesen uram! Ezzel elővette ezüst óráját, de mielőtt megnézhetné volna, az idegen kikapta kezéből láncostul együtt és elfutott.

Cserviakov utána kiáltott torkaszakadtából:

— Hová viszi az órát? Álljon meg... magamnak is szükségem van rá, azután a tolvaj után iramodott, de kifáradt és udvariasan a sarkon álló rendőrhöz fordult:

— Kérem, elrabolták az órát.

— Ugy? — mondta közönyösen a rendőr,

— milyen ügyesek ezek a zsebtolvajok!

— Rendőr ur, hát miért nem tartóztatja fel?

— Kit?

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém t. Cimet tisztelettel értesíteni hogy a Kossuth-u. 3. volt

Zsák és ponyva nagykereskedésemet és kölcsönző intézetemet

május 1-én Nagypiac-tér 10. sz. alá, Darvassy házba Schwartz és Ullmann vaskeresk. cég és a Hoffher és Sehrrantz-féle géplerakat szomszédságába helyeztem át.

Gazdasági és műszaki üzletem keretébe vágó összes cikkeimben megnagyobbított készletet tartok, elsőrendű minőségeket és a lehető legjutányosabb árakat nyujtom, tisztelettel kérem ennél fogva továbbra is t. Cim szives pártfogását, kiváló tisztelettel

Weisz Kálmán.

Kórház berendezési vállalatom ugyanott.

közhangulat hatása alatt a kormány energikus lépésre határozta magát. A kormány el van határozva, hogy a román hivatalos körök asszisztenciája mellett lefolyt durva botrányért erélyes elégtételt szerez.

Szó volt arról, hogy miért ment el Mangra a bukaresti Tudományos Akadémia gyűlésére, habár sejtette, hogy tüntetés központjába kerül.

Megtudtuk, hogy Mangra már évek óta nem vett részt az Akadémia ülésein, hanem orvosi bizonyítvánnyal mentette ki magát, úgy hogy tovább nem halaszthatta el megjelenését, ha nem akarta, hogy tagsági jogaitól megfossszák.

Ezért kellett elmennie Mangrának az akadémiai mostani ülésére.

Az irni-olvasni tudók vizsgálja.

A kiküldött bizottság ülése.

Az új választási törvény által a többi között az irni-olvasni tudás is egyik feltétel a választói jogosultsághoz.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága kiküldte az irni-olvasni tudást igazoló bizottságot.

Azóta Juricskay Barna tb. tanácsnok előterjesztette a dolgot.

Amíg az előző napokban alig néhány százan jelentkeztek az irni-olvasni tudás igazolására, az utolsó két napon jelentette be a 48-as párt és a szociáldemokrata párt általa összeirt jelentkezőket.

Még irányadó helyen is úgy vélekedtek, hogy legfeljebb 3-4 száz jelentkező lesz Nagyváradon, de ezek a szociáldemokrata szakszervezetek akciójára nem számítottak.

Tegnap, mikor a jelentkezésekre kitűzött határidő lejárt, Juricskay Barna tb. ta-

nácsnok konstataálta, hogy 1600-nál többen jelentkeztek az irás-olvasás vizsgára. Ezek közül ezernél többet a szociáldemokraták jelentettek be.

Ebből is látható, hogy a választók száma erősen megnövekedik Nagyváradon. Ezzel korántsem azt mondjuk, hogy akik az irni-olvasni tudás igazolására jelentkeztek, már a jövő évben mind választók lesznek, mert az összeírásnál válik el, hogy a vizsgára jelentkezők közül kik felelnek meg a törvény többi követelményeinek.

Az irni-olvasni tudás igazolására kiküldött bizottság tegnap délután ülést tartott, amelyen a vizsgálat megtartására vonatkozó intézkedéseket tették meg.

Rimler Károly polgármester elnöklele alatt Komlóssy József, Lukács Odön, Eleméry Ferenc tanácsnokok, dr Thury László v. főügyész, Juricskay Barna tb. tanácsnok, dr Molnár Imre aljegyzők, Stark Gyula, Gábel Jakab, Gulácsi Endre voltak jelen.

Juricskay Barna előadó jelentést tett, hogy a jelentkezéseket bezárták; a jelentkezettek névsora a városrészenként vannak jegyzékbe véve, amelyeket átszolgált a vizsgáló-bizottságok elnökének.

A vizsgálóbizottságok a következőkép működnek: az Olasziból jelentkezőkre: Komlóssy József elnök, Juricskay Barna és Stark Gyula tagok; — az Ujvárosból jelentkezőkre: Lukács Odön elnök, Eleméry Ferenc és Gulácsi Endre tagok; — Váradvelence-Váraljára: dr Thury László elnök, dr Molnár Imre, Gábel Jakab tagok.

A vizsgára jelentkezők a következőkép oszlanak meg: Várad-Olasziból 330, Várad-Ujvárosból 850 és Váralja-Velencéből 480.

Megállapították, hogy a vizsgázók a bemutatott olvasókönyvből öt sort olvasnak és két sort irnak.

A 48-as párt a betérjesztett jelentkezőknek csak a neveit közölte, de sem az életkort, sem a lakást nem tüntette ki.

Az előadó azt javasolta, hogy ezeket a jelentkezéseket ne vegyék figyelembe.

Ennek kapcsán felolvasták a belügy-miniszter legújabb, tegnap érkezett rendeletét, amelyben azt kívánja, hogy az irás-olvasás igazolásánál az életkor és magyar állampolgárság igazolásánál a legmesszebbmenő liberalizmussal járjanak el, de a személyazonosság igazolására nagy súlyt helyezzenek.

Igy a 48-as párt hiányos bejelentését is elfogadták.

A miniszteri rendelet még arra is kiterjeszkedik, hogy a vizsgálatokat, a munkás-ságra való tekintettel, lehetőleg vasárnap és az esti órákban is tartassák.

A kiküldött vizsgáló bizottsági tagok óriási tehernek tartják, hogy még az esti órákra is kiterjesszék a fáradtságos munkát. Egyik-másiknak pedig hivatalos elfoglaltsága is nagy akadály, hogy 8-9 napig teljes idejük le legyen kötve.

A vizsgálatok az olaszok részére a városháza tanácstermében, az újvárosiak részére a bizottsági teremben, a váralja-velenceiek részére a városháza I. em. 29. számú szobájában lesz.

A bizottság abban állapodott meg, hogy a vizsgálatok holnap, május 18-án reggel 8 órakor kezdődnek s ez alkalommal azok vizsgáznak, akik személyesen felhívtak a jelentkezésnél, hogy május 18-án jelenjenek meg, míg a következő napokon turnusok szerint vizsgáznak a jelentkezők, azon időben, mikorra őket az albizottság elnöke beidézi.

Tisza-Rakovszky affér. Tegnap látogatást tettek Rakovszky István segédei: herceg Windischgraetz Lajos és őgróf Pallavicini György Terstyánszky hadtestparancsnoknál.

Ez a látogatás azzal áll összefüggésben, hogy a lovagias ügyben a Rakovszky segédei becsületbírósgót kértek annak megállapítására, hogy rendezve van-e a Tisza István gróf ügye Polónyi Dezsővel.

— Hát azt az embert, aki az órát ellopja.

— Hol lopja el az óráját?

— Ott a sárka háznál, amelyben a fényképek vannak kirakva.

— Ott, a fényképkirakat mellett? Akkor semmi közöm hozzá! Szólítsa meg a másik rendőrt, azt aki ott áll ni, az egy pillanat alatt kézrekeríti a tolvajt.

A másik rendőr egyet pödört torzonborz bajuszán és higgadtan válaszolt Cserviakov kérdésére.

— Ott rabolták ki a sárka ház mellett? Akkor a pajtásom hazudott, mert ott már az ő területe kezdődik.

— Ő pedig azt mondta, hogy a maga területe.

— Nem igaz, mert csak addig az ablakig az én területe, ahol a fényképek ki vannak rakva, a másik ablak már az ő területe. Különben a mi specialitásunk csupán a forgalom akadálytalan fentartására szorítkozik, a tolvajok üldözése a detektiv-osztály feladata...

Cserviakov legelőbb a politikai detektiv-osztályban kereste igazságát, de ott azt mondták neki, hogy a zsebtolvajlás nem az ő specialitásuk.

Hosszabb keresés után végre ráakadt a zsebtolvajok és rablók osztályára, de ott sem ért semmiféle eredményt.

— Itt vannak a titkos albumok, válassza ki magának belőlük a zsebtolvaj arcképét.

— Ugy tetszik, hogy ez az, — mondta végre hosszú keresés után.

— Mit lopott el öntől?

— Az órát.

— Akkor nem ez, mert ennek a kassza-betörés a specialitása.

— Mintha ez is hasonlítana hozzá?

— Milyen órát raboltak el öntől?

— Ezüst órát, láncostól.

— Akkor nyugodt lehet, mert ennek a specialitása az aranyóra, különösen pedig az ismétlőóra.

— Nem értem, miért ne rabolhatná el az ezüst órát is, ha a keze ügyébe kerül?

— Nem érti? Lássá, ezeknek a gazembereknek megvan a saját specialitásuk és ettől nem térnek el, nehogy társaikat meg-rövidítsék.

Cserviakov homlokán kiütött a forró veriték és kétségbeesetten, betegen távozott a rendőrség épületéből...

Utközben kitört rajta a láz... a feje égett, szédült... és kínos göresök gyötör-

ték. Felült egy bérkocsiba és ráparancsolt a kocsisra, hogy hajtson a legközelebbi kórházba.

— Jó napot, — köszöntötte a portást. Beszélhetnék az orvos urral?

— Milyen ügyben? Mert itt csak beteg nőket ápolunk... ez a mi specialitásunk!

Cserviakov jól összeszidta a kocsist és hazahajtatott a hotelbe, ahol ágyba feküdt és orvost hivatott magához.

Ekkor kezdődött még csak a valódi kálváriája.

— Mi baja? — kérdezte a hosszú, sovány orvos barátságatlanul.

— Beteg vagyok! orvos ur!

— Megvizsgálta már valaki az ütőerét?

— Még nem... az orvos urra vártam...

— Megbocsásson, de ez nem az én specialitásom...

— De kérem, hiszen ön orvos... nagy lázam van, gyomorgöresök kóznak.

— Sajnálom de nem segíthetek...

— Kérem, szívesen megfizetem fáradtságát, — könyörgött kétségbeesetten a beteg.

— Jól van; ön azt mondja, hogy gyomorgöresei vannak? Mindjárt meglátjuk! Nincs kéznél egy zsebkése?

Mindennemű szörme és ruhá-
neműek megóvására, moly-
kárók ellen csakis a valódi **Mirt-molyirtó** ható szer még a moly-
peték ellen is; kellemes illatánál fogva szekrényekben is alkalmazható.

Ugyisint raktáron vannak és legolcsóbban kaphatók, Weinreich-
féle molyalther, mof, Bagaria papir, szagtalan molyirtó gyö-
kér, Taimalit, Naphtalin, Terpetinszesz, Pacsuli és Kamphor.

Farkas István
Apolló drogeriájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.
Telefon 13-02. Telefon 13-02.

Az új katonai becsületügyi eljárás ugyanis megköveteli, hogy katonai becsületbírósa döntsön az ügyben akkor is, ha csak az egyik fél tartalékos tiszt. Ez esetben pedig Tisza István gróf tartalékos huszárcapitány, Rakovszky István pedig szolgálaton kívüli viszonyban levő uhlánus főhadnagy s így ez ügyben feltétlenül katonai becsületbírósnak kell döntenie.

Megegyezés még most sincs a segédek között, mert a becsületbírósa egybehívását Tisza segédei feltétlenül ellenezték az alapon, hogy egy miniszterelnöktől nem lehet kívánni, hogy minden róla szóló sértő közleményt elolvasson. Sőt azt sem lehet kívánni, hogy minden sértésért lovgias uton vegyen elégtételt, mert akkor folyton párba jöznia kellene. Azonban a Rakovszky segédei nem akarnak elállani a becsületbírósa döntésétől.

Erről folyt a vita a segédek között tegnap is több ízben tartott tanácskozással folyamán. Döntés még ez ideig nincsen.

A delegáció. A delegáció pénzügyi albizottsága Harkányi Frigyes báró elnöklésével ülést tartott, amelyen a közös számvevőszék 1914—1915. évre szóló jelentését tárgyalták. A javaslatot elfogadták.

Issekutz Győző a közös pénzügyminisztériumnak Magyarországra, Budapestre való helyezését sürgeti. Bilinski lovag szerint elvben nincs ez ellen semmi kifogás. Az első lépést azonban a magyar kormány-nak kell megtenni az áthelyezés ügyében.

— Minek?

— Minek? Hát felvágom a gyomrát és megállapítom, hogy mi a baja.

— Megbolondult? Ebbe nem egyezem soha!

— Sajnálom akkor nem segíthetek rajta, küldjön Borov doktorért, az híres gyomor-specialista, — szól az orvos és dörmögve távozott, amiért drága idejét hiába pazarolta.

A megjelent Borov orvos megállapította, hogy a gyomornak semmi baja, a betegség félszke magasabban fekszik és azon csak a szivspecialista segíthetne. A szivspecialista aztán kijelentette, hogy ő a szivnek csak a baloldali gyógyítja, az pedig egészséges és talán a jobboldali kamarában van a baj.

Ez már annyira kihozta sodrából Cserviakovot, esengetett a szolgának és durván rákiáltott:

— Csomagolja össze a holmiaimat . . . elutazom! Vigye el az ördög a világ minden specialistáját! Hazautazom, majd akadok én ott megfelelő doktorra! . . .

Mikor már otthon kipihente fáradalmait, magához hívatta Filjkát, a vén kocsi-

— Filjka, beteg vagyok, megtudnál-e gyógyítani?

— Meghiszem azt . . .

— Hát kabátot tudnál-e nekem készíteni?

— Hogyne . . . csak posztó legyen hozzá . . . értek én, uram, mindenhez a világon! . . .

Elnökválasztás a 48-as pártban.

Stokker vagy Adorján?

A nagyváradi 48-as függetlenségi párt elnöki széke tudvalevőleg megüresedett Szokolj Tamás halálával.

Nyilvánvaló dolog volt, hogy az utolsó időben, mióta a tulzó radikális irányzat erőszakolta ki a párt vezetésében a döntő szerepet s a párt a szociáldemokratákkal szövetkezett, az elnöki szék betöltőjét tisztelték, mint a párt régi, alapító törzscsős tagját — de a párt ügyeit mások intézték.

Most, hogy az elnöki szék megüresedett, gondoskodni kell az új elnökről, aki kezébe vegye a párt vezetését.

Az utóbbi időkben a párt sok viszonytagságon ment keresztül; mi türes, tagadás, sok veszteség érte a pártot.

Napról-napra mind jobban szembe ötlük, hogy a tagok között nagy az elégedetlenség, s tagadhatatlan, hogy ebben nagy része van azoknak, akik a pártot a régi egyenes utról, mellékvágányra vezették.

Ennek tudható be, hogy az elnökválasztás kérdésben is teljesen megbomlott a párt egysége.

A párttagok egyrésze dr. Stokker Józsefet óhajtja a párt elnökéül, míg a tagok másik része dr. Adorján Emil megválasztása mellett száll sikkra.

Mindkét csapatnak vannak kifogásai a másik csoport jelöltje ellen s oly erősek az ellentétek, hogy bármelyik jelölt kerül ki győztesen az elnökválasztásból, a párt már úgy is megbomlott egységében még nagyobb rés támad.

A párt néhány tekintélyesebb tagja, akik még mindig megőrizték a régi, önzetlen elvhűséget, keresik az expedienst, hogy a pártot a bomlástól megmentsek, de ezen törekvés sikerére alig van kilátás.

A dolog ma, vasárnap dől el. A 48-as párt ugyanis ma délután előbb választmányi, majd közgyűlést tart, amelyen az elnökválasztást is megejtik.

Szó van arról is, hogy esetleg a párt elnöki széket, az elnök iránti kegyeletből, egy évig üresen hagynák. Ez egyúttal elodázná az elnökválasztás által beállható zavarokat.

NESTLÉFÉLE
régbevált GYERMEKLISZT

Próbadobozokat, valamint orvosi röpiratot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a **HENRI NESTLÉ** cég, WIEN, I., Biberstrasse 129 P.

Margita ünnepe.

Gróf Széchényi püspök bérmautja.

Megirtuk már, hogy gróf Széchényi Miklós megyéspüspök ma, vasárnap a bérmálás szentségének kiosztására Margitára érkezik. Margitán nagy lelkesedéssel és szeretettel várják a főpásztort; mindenki az ünnepélyre készül.

A Margita és Vidéke című lapba Tátray Kálmán vezető kir. járásbíró irt ünnepi cikket „Ecke Sacerdos Magnus“ címmel. A hangulatos cikkből a következőket közöljük:

Hozsánna Néked, aki az Ur nevében jössz!

Átérezzük és végtelen nagyra becsüljük a kiváló alkalmat, mely magas főpásztorunkat, gróf Széchényi Miklós nagyméltóságát a bérmálás szentségének kiosztása alkalmából városunkba hozza, hogy szemtől-szembe láthassuk és áldását vehessük.

Az a magas közjogi méltóság, melyet Ókegyelmessége betölt, az Ó fölkezt személye s az ember pompás, nagyszerű volta rang- és álláskülömbőség nélkül, vallásfelekezetre tekintet nélkül ünnepé avatja ezt a rövid pár órát, melyet körünkben tölt, mert — habár rövid időre is — irigyelt központjává teszi városunkat a nagykiterjedésű nagyváradi latin szertartású egyházmegyének.

Örömnünknek legfőbb oka azonban abban van, hogy részesei leszünk ama rövid pár órán át a szeretet melegének, mellyel Nagyméltóságod a mi igénytelen, szeretetet vágyó lelkeinket nagy szívének meleg sugaraival elárasztandja.

Muljék el e pár órára minden szomorúság, minden fájdalom, hallgassanak el ez ünnepi órában a sors csapásaitól mélyen sujtott embereknek jajszavai, ne szóljanak az éhezőknek, az elgyötört szenvedőknek panaszai, miket a mostani nehéz esztendő sorscsapásai oly sűrűn kiváltak ezen a szegény vidéken az emberekből; halaszszuk el erre a napra kétségbeesésünket, embertársaink iránti gyűlöletünket, küzdelmeinket a sorssal, de inkább éljen bennünk a vallási meggyőződésünkön fakadó igaz hit, a boldogabb jövő iránti lankadatlan remény s a keresztény felebaráti örök szeretet.

Gróf Széchényi Miklós Ókegyelmessége, szeretett megyés püspökünk jön közénk, hogy áldását hintse reánk, kik erre nagyon rászorultunk!

Alattvalói hűséggel, a fölkezt Főpásztor magas személye iránt érzett, alázatos-sággal, de kitörő örömmel, ujjongással és szeretettel járulunk elébe, igaz magyar vendégszeretettel fogadjuk falaink közé, kérjük, érezze magát jól nálunk.

Áldja meg Őt a Mindenható Isten mind a két kezével!

A megyéspüspök ma reggel indul Margitára, a hol a kegyuraság, a mölki apátság kastélyába száll. Délelőtt szentmisét mond s kiosztja a bérmálás szentségét. Délben ebéd lesz a püspök tiszteletére. Este gróf Széchényi püspök visszaérkezik Nagyváradra s pár napra megszakítja bérmautját, mert Budapestre utazi a Vörös Kereszt Egylet közgyűlésére, a hol ő tartja az ünnepi beszédet. Holnap, hétfőn Szentjobbon Fetser Antal felszentelt püspök fog bérmálni.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Érdekes könyv a betfiai barlangról.

Unikum az országban. Ardos Frigyes tudományos ismertetése. A barlang hosszmeteszete. — Érdekes képek a barlangról. —

Országos hire van már a Betfia község határában lévő Lukács Ödön-barlang-nak. Annak idején sokat foglalkoztak vele tudományos és laikus emberek, izgalmas probléma volt s mint tudjuk, egy bátor expedíció a legnagyobb nehézségekkel küzdve — leereszkedett a barlang titokzatos mélységébe.

Egész Nagyvárad közönsége valósággal leste a püspökfürdői telefon jelentéseket 1913. június hó 22-én. Ekkor történt a barlang felfedezése s a bátor kutatók életüket tették kockára, csak hogy feltárják ennek a rejtélyes üregnek még rejtélyesebb belsejét.

Mint akkor a *Tiszántúl* megírta Ardos Frigyes áll. főreáliskolai tanár magnezium fény mellett fölvételeket készített a barlang hűvös boltíve alatt 80 méter mélységben. Ezek a képek, az ott eszközölt mérések, a tapasztalatok s a tudományosan képzett egyének logikus következtetései egy egyszerű, egységes képet adnak a barlangról. Emelett rendkívül érdekes maga az expedíció szervezése, az izgalmas leszállás, a társadalmi akció keletkezése és ébrentartása. Mindezt vonzó stílusban megírta a barlang tudományos felfedezője, Ardos Frigyes. Az érdekeskönyv most jelent meg a *Szent László-nyomda* rt, izléses kiadásában s holnaptól kezdve megrendelhető a *Tiszántúl* kiadóhivatalában.

A könyv címe: *Lukács Ödön barlang és geysir csatorna*. Ára 60 fillér ami tekintve a könyv tudományos értékét, az igazán szép, tiszta képeket, valósággal potom ár. A könyv feloleli az egész akciót, amit a barlang felfedezése érdekében indítottak. Igen meglehetősen előszóban mondja el, hogy miért nevezték el Lukács Ödön barlangnak. Majd a barlang fekvését írja le. Részletes ismertetést nyújt a barlang környékéről, a földrajzi viszonyokról s itt adja az első klisé. A barlang föld-

tani viszonyairól dr. Szontagh Tamás áll. geologus közöl leírást.

Színes riport a többi. A felkutatás előzményei, maga a felkutatás, egy fél nap a föld mélyében: valamennyi izgalmas olvasmány. Egyszerűen idegfejtő az a jelenet, amikor Szegedi Géza ég és föld között lebegett 40 méternyire a talajtól és megakadt

az erős acélsodrony. Nem ment sem föl, sem le! zengett, ha hozzáérték, mint egy óriási hegedűhur Szegedit Szűts tüzlő szabadi-totta ki a veszélyes helyzetből.

Majd következett Ardos tanár lebecsátása.

Első képünk azt az ünnepélyes pillanatot mutatja be, amikor Ardos az üreg elé áll, hogy leereszkedjék. Valóban megható

percek voltak! ... Főleg Lukács Ödön tanácsos aggódott Ardosért.

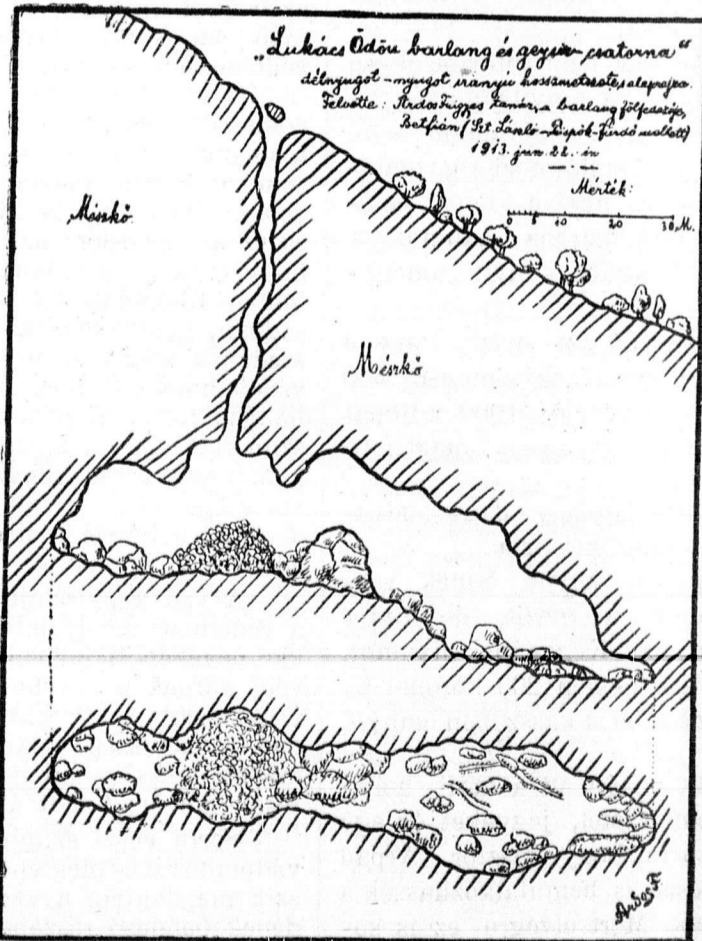
— Nem engedem meg hogy lemenjen! Kegyednek

kedves tanár ur, családjá van! Gondolja meg a dolgot.

— Köszönöm a figyelmeztetést tanácsosur mondtotta sápadtan Ardos, de nem határozta meg. Tudni akarom, hogy mi van odalent! És lassan, óvatosan sülyedni kezdett. A leszállást és a barlang belsejét így írja le Ardos:

— A következő lebecsátkozó magam voltam, de eltérőleg Szegedi lebecsátásának módjától a kettes kengyel gyanánt szolgáló lap helyett szakemberek tanácsára kettes deszkából trapezszerűleg ülőként formáltam

s erre ültem le, mialatt a trapez jó magasan a fejem felett volt a sodrony hurkolásába rögzítve, míg a sodronykötél elhurkolva a derekamon levő kötélből készített övnek karabinjába volt rögzítve. Hátamon nagy turistaszák megrakva fényképezőgéppel, fényképlemezekkel, légszűrővel, hőmérővel, kalapáccsal, kötszerekkel, zsinegekkel s pótkötelekkel. Kezemben égőfáklya, vállamra

függesztve 3 drb. méter hosszú, vastag tartalék fáklya.

Lebecsátásom elég gyorsan történt. Lefelé a tölcser cseppkőképződményt is találtam a tetőről lecsapogató mésztartalmu viz lerakásaként.

Az oldalfalakat képező szürke mészkőrétegek hajlásai a barlang különböző helyein mások voltak. Így az északi oldalfalon észak-nyugatiak voltak, nyugati oldalon szinte szintesen állottak, míg a délin majdnem függőleges fekvésűek. S a rétegek csapásai is különböztek. Látszott az összetartozó mészkőrétegek különböző helyzetein, hogy egykoron valamely belső erőnél fogva helyükből kimozdítottak.

A barlang alsó szakaszának közepe táján legnagyobb a barlang magassága s legnagyobb a szélessége is, mintegy 20 méter. E részben a merőleges falakat úgy az északi, mint a déli oldalon 3-6 cm. vastagságban cseppkőréteg fedte, sőt a fenékhez közelebb eső részeken, mintegy 2-3 méter magasságban a réteg vastagsága 10 cm. is volt, főleg a déli oldalon s már részben elválva voltak a mészkőfaltól.

A falakat borító cseppkőrétegek, bevonatok főként azért keltek bennem érdeklődést, mert telve voltak — részben csoportos elhelyezésben — harántul, 90° alatt álló a barlang felé néző cseppkőképződményekkel.

De nagy számban voltak azért a falon függő cseppkövek — stalaglitok — is, részben a merőleges falhoz simulva, részben ettől távolabb a harántul elálló cseppkövek közül lefelé lógva.

A két fürdő forrásának s a barlang rejtett patakainak összefüggéséről többek közt ezeket mondja:

A két fürdőhelynek, melyeket egy domb hát választ el egymástól, körülbelül 47-17 m. mélységben való közös földalatti folyása azáltal van biztosítva, hogy Zsigmondy mérnök által az 1885-ik évben, a Félix-fürdőben eszközölt ártézikut furása alkalmával ama mélységből a víz hirtelen nagy erővel tört elő s ugyanakkor a Szt. László-Püspök-fürdőben a nagy medence víztükre — mint dr. Tóth Mihály tanártól értesültem — fél méterrel hirtelen leapadt. A földalatti üregnek, repedéseknek a felszíni vizekkel való összeköttetését bizonyítja az a tény is, hogy a Püspök-fürdőnél Zsigmondy által eszközölt furáskor 25 m. mélységből egy élő halat és néhány békát hozott fel a tisztító. Ilyeténképpen a két szomszédos fürdőhely, azaz a Félix- s a Szt. László-Püspök-fürdő forrásvizeik közös eredetének feltevése bizonyítottan vehető fel.

A Püspök-fürdőnél Zsigmondy által tapasztalt földalatti üregeknek, mint az általam felfedezett Lukács Ödön-barlangüregnek keletkezése úgy látszik közös okokra vezethető vissza: a mészkőrétegek repedésein a föld mélyéből felhatoló melegvizek által eszközölt kőzet-kioldásra, kimosásra. A kioldások, kimosások előbb a Somlyó-hegy délnyugati oldalán egykor működött geysir környezetében történtek, majd ama geysirnek a föld mélyében rétegtelődések következtében történt megszűnésével a Somlyó-hegy északnyugati részében a Püspök-fürdőnek s valószínűleg a Félix-fürdő környezetébe is.

Megírja a *barlangkeresztelést* (keresztanyja: Darvas Istvánné), a felfedezést követő lakomát s igen nagy elismeréssel ír a helyi sajtó, de különösen a *Tiszántúl* részletes alapos referálásáról, amelyet lapunk erre az alkalomra kiküldött munkatársa végzett.

Mai számunkban közöljük a barlang érdekes, igen szemléltető hosszmeteszete. A pontos rajtot Ardos tanár készítette.

Egész bátran elmondhatjuk, hogy ez a

könyv egy jelentős kulturális esemény méltó dokumentuma.

Fölötte alkalmas a barlang tudományos hirtetésére és nagyban növeli a két fürdő iránti érdeklődést is.

A vármegye hódoló felirata.

Hétfőn expedíálják a feliratot.

Biharvármegye törvényhatósága a legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésen Miskolc Ferenc főispán indítványára nagy lelkesedéssel határozta el, hogy Ófelségéhez hódoló feliratot intéz abból az alkalomból, hogy az uralkodó betegségéből szerencsésen felépült.

A hódoló feliratot Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző szövegezte és tegnap lett vele készen. A feliratot pompás kiállításban fogják a belügyminiszterhez küldeni, aki viszont az uralkodó elé fogja terjeszteni.

A felirat szövege, melyet hétfőn expedíálnak az alispáni hivatalból, a következő:

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Királyunk és Urunk!

A múlt hó utolsó harmadában egész Magyarország, egész Európa és az egész művelt világ egy riasztó hír hatása alatt állott, mely Felséged nyugtalanító egészségi állapotáról terjedt el.

Nagy aggodalom töltött el mindenkit a Monarchiában, de különösen minket magyarokat, kik szívszorogva lestük a bécsi híreket és örömet találtunk Felséges Urunk állapotának javulását hirdető orvosi jelentésekben.

Minden igaz, becsületes magyar ember szívéből fohász száll fel a Menyei Uralkodóhoz, esdekelve, hogy annak a királynak, aki a mi alkotmányunknak legfelsőbb őre és legerősebb biztosítója életét és egészségét tartsa meg sokáig; annak a királynak, aki oly sokat tett az ország megerősítésére és felvirágoztatására; annak a királynak, aki felismerte a magyar nemzet erejét, sulyát és fontosságát e Monarchiában; annak a királynak, aki Deák Ferencel a haza bölcsével létrehozta a kiegyezést a magyar nemzettel és tisztán ez által biztosította Magyarország fejlődését, felvirágozását és hatalmát.

Remegünk most is és remegünk mindég, amikor a természet törvénye a mulandóságot juttatja eszünkbe!

Kérjük az Istent, hogy tartsa meg Felséges királyunkat népei javára és boldogságára, nagyon-nagyon sokáig abban a világ által megcsudált testi és szellemi erőben, a melyben annyit munkálkodott népei és országai javára!

Biharvármegye törvényhatósági bizottságának alólírott napon tartott közgyűlésében hozott határozatához képest.

Fogadja Felséges Királyunk és legkegyelmesebb urunk e vármegye közönségének igaz és mélyen átértett tiszteletteljes hódolatát és abbéli határtalan örömünknek kifejezését, hogy a Gondviselés Felséged drága egészségét megőrzi.

Kelt Biharvármegye törvényhatósági bizottságának 1914. évi május hó 9 én Nagyváradon tartott rendkívüli közgyűléséből, a vármegye közönségnevében hódoló tisztelettel:

Fráter Barnabás,
alispán

Panamáról nem kell felolvasás Nagyváradon.

Pásztor Árpád, a világot járó magyar ujságíró egy igen komoly ajánlatot tett az Apolló mozi agilis igazgatójának. Pásztor tudvalevőleg most jött haza több havi külföldi utjáról, melynek legnagyobb részét Panamában töltötte. Az éles megfigyelésű, színes tollu ujságíró, óriási perspektíváját tudja adni az amerikai életnek, specialiter az amerikai magyarok életének, meg tudja markolni az emberek lelkét egy-egy frappáns jelenettel, amit ott lesett el az amerikai véres és szűk utcákon.

Pásztor Árpád azonban nem az az ember, aki csak színeket revelál egy ilyen nagy utról, hanem sulyos szociológiai tanulmányokkal jött haza, elkedvetlenítő igazságokkal, amelyek nagyon alkalmasak volnának a kivándorlási hajlamok lehütésére. Emellett igen értékes és érdekes megfigyelései vannak, sőt tudományos buvárlatai, adatok egy grandiózus vállalkozás igazi történetéből. A Panama csatorna, egész izgató históriáját, a furásokat, első utak, gépek, munkálatok képeit mind haza hozta uti táskájában.

Egy élelmes író természetesen nem fogja véka alá rejteti ezeket az érdekes dolgokat, hanem piacra viszi. Mellé áll rögtön a mozi s amit a kommentáló mond, azt a vászon gyönyörűen érzékelteti.

A Panama csatornáról már azért is érdemes felolvasást tartani, mert a becsületes emberek fantáziáját is izgatja egy kicsit a dolog pikáns íze, a panamisták is kíváncsiak egy kicsit őshazájukra. Ennélfogva egészen érthető Pásztor Árpád ama elhatározása, hogy Budapest után mindjárt bennünket tisztel meg látogatásával.

Csak hogy a Panama nem jöhet be olyan könnyen Nagyváradra, ha a nyilvánosság vezet! Az író ugyanis azt az ajánlatot tette Székely Jenőnek, az Apolló-mozi igazgatójának, hogy engedje át neki a mozi előadásra, adjon neki 500 korona fixumot s aztán vegyen be a kasszába annyit, amennyi neki tetszik.

Tehát Pásztor Árpád azt hiszi, hogy a Panamáról szóló előadás neki megér 500 koronát, a mozinak meg vagy 1000 koronát s a közönségnek meg egyenesen megfizethetetlen exotikum.

Erre az ajánlatra Székely Jenő udvarias levélben a következőket írta:

— Uram, hajlandó vagyok önnek rendelkezésére bocsátani a mozit, de tudja mit? . . . Nem én adok Kegyednek fixumot, hanem Kegyed adjon nekem 200 koronát és aztán Kegyed vegyen be a kasszában annyit, amennyit akar.

Ezért a 200 koronáért ad a mozi helyiséget, áramot, személyzetet, jegyeket és egy remek alkalmat arra, hogy Pásztor Árpád mint író, személyesen is bemutatkozhassék a váradai publikumnak. Mert elvégre ez is sokat jelent egy író számára.

A megfordított ajánlatra mindaddig még nem érkezett válasz. Pásztor Árpád valószínűleg elméláz az eseten. Rosszat gondol rólunk. Pedig igazán csak üzletről van szó. Mert panama — az van itt is elég, a csatornát pedig pedig senki sem szereti.

Elhangzottak a védőbeszédék a Tikász-perben.

Hétfőn meglesz az ítélet.

Két heti hosszú tárgyalás után végre az utolsó nap, az ítélet napja elé érkezett a belettyőszentmártoni gyilkosság ügye.

Hétfőn délután hozza meg a nagyváradi esküdtbíró az ítéletet, amely elé érhető, nagy izgalommal tekintenek mindenütt.

Tegnap hangzottak el a védőbeszédék. A tárgyalás külső képe a monstre-pörök benyomását kelti. A terem zsufolásig közönséggel. A karzaton és az első sorokban elegáns hölgy közönség foglal helyett. A terem előtt a rendőrök alig tudják visszatartani a tömeget.

Szóllósy Gyula törvényszéki bíró, elnök fél 9 órakor nyitja meg a tárgyalást.

Következnek a védőbeszédék.

Dr Dési Géza budapesti ügyvéd, hírneves kriminálista, az elsőrendű vádlott védője mondotta el mindenekelőtt hatalmas, gyönyörű, nagyszabású védőbeszédét. Beszédének megvolt a méltó nagy hatása egy hallgatóságra, mint az esküdtekre. A védőbeszédék igazi mintája volt a majdnem három óra hosszat tartó beszéd.

E rendkívüli hosszú tárgyalás után — mondotta — első kötelességemnek tartom, hogy a védelem nevében őszinte köszönetet mondjak az elnök urnak, a bíró uraknak, az esküdt uraknak, az egész tárgyalás folyamán tanúsított szíves jóindulatokért és a védelemmel szemben nyilvánuló türelemért.

A vád képviselője abból indult ki, hogy a meggyőzésnek a leghatalmasabb, legőszintébb eszköze az igazság, amelytől sem jobbra, sem balra nem szabad eltérni. Hát ez a védelem álláspontja is. Az igazság kiderítése, és ez az igazság azt fogja bebonyozítani, hogy ezek a szerencsétlen emberek, akik immár 13 hónap óta ülnek a vizsgálati fogóságban, nem bűnösök. És az ügyész ur beszédének mégis bizonyos bántó ele volt a védelemmel szemben. A kir. ügyész ur eleve hangsúlyozta, hogy nem polettáról van, nem színekkel fog dolgozni. És konstatálnunk kell, hogy a vád képviselője igenis színekkel dolgozott és e színek között leginkább dominál a fekete szín, a sötét szín, mely elfödi a világosságot.

A vád képviselője olyan váddal illette a védelmet, amely ellen az egész ügyvédi kar nevében tiktakozni kell, annak az ügyvédi karnak a nevében, amely egy Kossuth Lajost, egy Deák Ferencet adott az országnak. Lehet szép szavakkal, szónoki hatás mellett igazat mondani, és lehet szárazon, kezesetlenül igaztalant állítani.

Sorra veszi ezután a védő az ügyészi vádpontokat és meglepő könnyedséggel igyekszik megdönteni a vád bizonyítékait. Beszédének befejező részében frappáns hatás mellett bizonyítja, hogy mennyire értéktelen az

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA
SPECIALISTÁJA

DAJKOVITS
Nagyvárad. Sas-palota.

a beismerés, amelyre az egész vádat alapítja a kir. ügyész. Példákat hoz fel, amelyek bizonyítják, hogy emberek, akik kényszerítő hatás mellett tették meg beismerő vallomásukat, nem akartak magukkal ellentétbe kerülni, megmaradtak beismerésük mellett tovább is és később mégis kiderült az ártatlanságuk.

Inkább meneküljön száz bűnös, mint egy ártatlan embert vigyünk a pusztulásba. Itt nincs bizonyíték a vádlottak ellen, nagy dologról, életről és halálról van szó, esküdt urak adják vissza ezeket a szerencsétlen embereket az életnek, az igazság nevében.

Dr. Dési beszédének megvolt a méltó nagy hatása. Tizenegy óra felé járt az idő és az elnök 10 perc szünetet rendelt.

Szünet után

Medvigy Gábor dr

a másodrendű vádlott védője emelkedett szólásra.

Komoly és nagy beszédet mondott dr. Medvigy Gábor. Részletes pontossággal vount végig a vád bizonyítékain, a logika és a pszichológia erejével cáfolta sorra azokat. A hatalmas közben mozgó, jogászilag is rendkívül értékes beszédnek lehetetlen még e helyütt részletes eszmemenetét is közölni. Szigorú tárgyilagossággal bizonyította a védelem igazságát, komor színekkel festette a vádlottak igaztalan és szerencsétlen helyzetét.

— A védelem is — ugymond — az igazságot keresi és keressük ezt az igazságot a nyugodt itélkezés hangján. Meglepő és szomorú példáját mutatta ez az egész per, a vádlottak 13 havi vizsgálati fogsága, hogy mire vezet a szeretetnélküli igazság keresés, a szeretetnélküli gyanu, amely egy egyszerű főlehajtásból olyan büntető a vádlottak terhére, amely az egész világ történelmében páratlan és még soha nem fordult elő. Nem, ez a borzasztó bűn most sem követtetett el. Egy apa, aki a saját édes gyermekét arra bujtja fel, hogy ez a nagypapja, az apjának az édes atyját gyilkolja meg, akihez a szeretet ezer köteleke fűzi, hihetetlenül hangzó vád és ez a vád nincs is bizonyítva.

Előbb sorra veszi a tárgyi bizonyítékokat, amelyek mind a vádlottak ártatlanságát igazolják. Ha van ember, aki ellen gyanuval lehet élni, úgy az id. Tikász Mihály, aki felakasztotta magát. A tárgyi adatok hiányát nem lehet lélektani motívumokkal pótolni, hogy a vádnak igazat adjanak.

És a lélektani momentumok is a védelem álláspontját igazolják.

Velencében a Szent Márk templomban hét gyertya ég egy Madonna-kép előtt engesztelésül. Alatta a felírás: „Emlékezzetek a szegény pékfiúra”. Még a 17-ik században egy előkelő férfit öltek meg a város utcáin. A fiúnak megtetszett a gyilkos tör szép markolata és az utcán talált holttestből kilopta a tört. Nála volt a bűnjel és a bűnjel alapján halálra ítélték a fiut, s kivégezték. A fiu elvállalta a tettét és később kiderült, hogy nem ő volt a gyilkos.

Lehetetlenség, hogy ez az izig-vérig becsületes ember, vagyos ember, nyolc gyermek atyja ilyen bűnre bírta volna rá legkedvesebb fiát. Ártatlanok ezek az emberek, kéri felmentésüket.

11 órától fél 2-ig és délután 4 órától majdnem fél hatig tartott dr. Medvigy nagyserü védőbeszéde.

A tárgyalást hétfőn fél 9-kor folytatják, amikor a replikák jönnek sorra.

Rablótámadás a bihardobrosdi erdőben.

Lelőtték a pénztárost.

Tegnap délután vakmerő rablómerénylet történt a bihardobrosdi erdőipar telepén.

Az eset lázas izgalomban tartja az egész telep munkásait és a község lakosságát. A csendőrség még eddig nem akadt nyomra. A vakmerő támadásról tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnap délután Smoka Mihály a bihardobrosdi erdőipar telep pénztárosa harmadmagával a dobrosdi telepre indult, hogy a munkásokat kifizesse. Az utat lóháton akarta megtenni és a több száz munkás bérét, becsomagolva egy zsákba a ló hátára a nyereghez kötötte.

Kíséretében két tisztviselő volt. Mindhárman revolverekkel voltak felfegyverkezve. Eddig még sohse történt semmiféle kellemetlenség az uton, azért a legnagyobb nyugalommal cigarettázva, beszélgetve haladtak az uton.

A teleptől mintegy 2 kilométernyire közvetlen az ut széléről a bokrok közül egyszerre fegyverdörrenés hallatszott. A lövés a pénztárnoknak volt irányítva. A golyó a pénztáros felső lábszárába furódott.

A lövés hangjára a lovak megbokrosodtak. Smoka megsebesülve, lefordult a lóról, még pedig oly szerencsétlenül, hogy lába a kengyelbe akadt s ennél fogva mintegy 8—10 méternyire vonszolta magával a ló. A kísérő tisztviselők lovai is megbokrosodtak és vad futással menekültek.

A pénztárnok lába végre kiszabadult a kengyelből s a sajgó sebtől mozdulni sem tudva, ott maradt a földön elterülve, eszméletlenül, teljesen ki volt szolgáltatva a támadóknak. Hogy kik és hányan voltak a rablók, nem lehet tudni. A merénylet után elbujtak rejtekhelyükből és az eszméletlen embert kifosztották. Elvették tőle 80—100 korona készpénzt, elvették az aranyóráját, ezüst cigarettatárcáját.

A pénztáros lovát Lankás község határában fogták el az emberek. Hátára fel volt kötve a pénzeszsák érintetlenül, amelyben 8—10000 korona volt. Eközben a merényletről értesítették a telep vezetőségét, a csendőrséget és körorvost.

A telepről nyomban fegyveres emberek siettek ki, akiket nyomon követett a dobrosdi csendőrség és a körorvos. A sebesült pénztárnok súlyosan sérülve ott feküdt még akkor is vérbe fagyva, eszméletlenül. Ruhája ki volt gombolva, zsebei ki voltak fosztva. A körorvos eszméletre akarta téríteni, de nem sikerült.

Ertsey Zsigmond főszolgabíró azonnal intézkedett, hogy a belényesi csendőrszárnyparancsnokságtól több csendőr jöjjön ki a merénylet felkutatására.

Az egész erdő valósággal tele van üldözőkkel.

Tegnap estig azonban nem sikerült a tettesek nyomára akadni. Nagy reményt fűznek a pénztárnok vallomáshoz, mert lehetséges, hogy ő felismerte a tetteseket, mikor kifosztották.

A súlyosan sebesült embert tegnap este 11 órakor Bihardobrosdra szállították és ott ápolják. Állapota igen súlyos.

A sebesült Nagyváradon.

Mivel látták, hogy Smokát nem tudják kellőképpen kezelni, éjjel 11 órakor be szállították Nagyváradra a Waldmann-szatóriumba. Janossy Gyula öt rendőrtisztrel s a vizsgálóbíróval a vasutnál várta a sebesültet, de nem lehetett kihallgatni, mert teljesen eszméletlen állapotban volt. Még az éjjel folyamán megoperálta három orvos. Fischer Imre éjjel fél ketőkor úgy nyilatkozott, hogy az operáció sikerült, de Smoka aligha éli át a súlyos agyrázkódást.

HUMOR.

A LEGJOBB ÖLTÖZÉK.

Az anyós, aki még mindig elég fiatalnak gondolja magát, megkérdezi a vejétől:

— Mondja csak, melyik ruhám áll nekem legjobban?

— Az utiruha, kedves mama!

*

ELJEGYZÉS ÉS HÁZASSÁG.

— Vőlegény vagyok, csak az a baj, hogy sokáig kell várnom az esküvőre.

— Ez a szerencse. Minél hosszabb a jegyesség, annál rövidebb a házasság s annál könnyebb elviselni.

*

KÉTFÉLE ÉRDEK.

— Nem tudnál 60 koronát adni nyolc napra?

— Az egy kissé sok. Hanem tudod mit? Adok nyolc koronát hatvan napra.

*

NYUGODT LEHET.

— Söfför, aztán vigyázva szaladjon!

— Tessék egészen nyugodtan lenni, hogyne vigyáznék, mikor most vezetek gépet először!

*

VISSZAVONT PANASZ.

Ködös őszi reggelen bemegy az ügyvédjéhez a gáti ember.

— Csés jó reggelt, ügyvéd ur! Nézze mán, a koma hogy ide csapott. Ide la!

S ezzel odamutat a homlokára. Csakugyan volt ott valamelyes — hogy is mondjam, választékos orvosi nyelven — tompa, kemény tárggyal való ütéstől állott elő, fillérnagságu folytonossághiány.

— A doktor azt írja, hogy nyolc nap. Nem sokat ér, de ez is jobb, mint semmi. Tessék feljelenteni, hadd üljön egy kicsit a koma.

— Hát maga nem bántotta a komát?

— Ű is kapott, de azért Ű pereljen. Tessék csak feljelenteni.

Másnap megint beállit az atyafi.

— Ne jelentsük fel a komát!

— Megbékültek?

— Nem a. Hanem Ű olyat kapott tülem, hogy az éjszaka meghótt.

A „Kolozsvári Kristály“ Gözmosógyár üzlethelyiségét Szalárdi-utca 9. szám alá (Rosenzweig fűzőipar épület) helyezte át.

Ruhafestés.

Vegytisztítás

Gözmosás.

A Katholikus Népszövetség közgyűlése és táncmulatsága

Ma délután 4 órakor tartja a Katholikus Népszövetség évi közgyűlését, melyen beszámol eddigi működéséről. A közgyűlés a Kath. Kör Szent László termében lesz megtartva. A Népszövetség eddigi működése alatt áthatotta Nagyvárad egész katolikus társadalmát, s működése már is hatalmas eredményeket mutathat fel. Ennek a nagyarányú munkásságnak megfelelő lesz a mai közgyűlés, melyen látni fogjuk úgy a népszövetség tagjait, mint azokat, kik a Népszövetséggel azonosítják magukat.

A közgyűlés programja ki fogja elégíteni azt az érdeklődést, melyet Nagyvárad katolikus társadalma a Népszövetséggel szemben tanusít.

Ünnepi szónoknak sikerült megnyerni Szent-Királyi Zoltán bihari plébánost, aki a koalíció idején a Kossuth-párton szerzett magának országos hirnevet, mint országgyűlési képviselő. Vallás és hazafiság címmel fog nagyobb szabású szónoklatot mondani.

A program művészi számokkal is gondoskodik, hogy az érdeklődést fenntartsa és fokozza. *Banovits Bertalan* művészi zongorajátékkal fogja gyönyörködtetni a közgyűlés résztvevőit. Klasszikus és magyar darabokat fog előadni.

Ugyancsak ő fogja zongorán kísérni *Mogyorós Ilonka* urleány énekszámait, k több dalt fog énekelni. Ez a program pont rendkívül érdekesnek ígérkezik.

Ma este fél 9 órakor lesz a Katholikus Népszövetség táncestélye ugyancsak a Kath. Kör Szent László-termében.

A Népszövetség nagy gondal rendezte ezt a táncmulatságot, mely családi összejövetele lesz a keresztény polgári társadalomnak. A rendezőség nagy súlyt helyez arra, hogy ez a mulatság bensőséges, fesztelen legyen. A táncmulatság hatalmas sikeréről az agilis rendezőség gondoskodott.

Mindenki előtt ismeretes, hogy mily népesek, mennyire jól sikerültek a népszövetségi mulatságok s minden jel arra mutat, hogy ez a mulatság sem fog elmaradni a régié mögött.

A trónörökös Boszniában.

Szarajevó, május 16.

Ferenc Ferdinánd trónörökös június 25 én megy Boszniába, ahol részt vesz a háromnapos hadgyakorlatokon.

Uri fehérenemű, «FOWNES» keztü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

..FIREK..

* **Személyi hir.** *Szekeres F. Ödön*, a premontrei rend jászvári jószágkormányzója néhány napi tartózkodásra Nagyváradra érkezett.

* **Az Uri Nők Mária Kongregációja** ma reggel tartja közös szent áldozását a Szent László-templomban.

* **Májusi ájtatosság.** A váradolaszi plebániái templomban a ma esti ájtatosság fél 7 órakor kezdődik. A szentbeszédet *Ferdényi Kálmán* papnevelőintézeti tanulmányi felügyelő tartja.

A Szent László-templomban este 7 órakor kezdődik az ájtatosság. A szentbeszédet *Schiffert Béla* karkáplán mondja.

A váradvelencei plebánia templomban este 6 órakor lesz az ájtatosság, melyen a szentbeszédet *Halász Gyula* plébános tartja.

* **A buza behozatali vámját függesszék fel.** Dr. *Grósz Menyhért* törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be Nagyvárad városához, a jelenlegi buzabehozatali vámok ellen. Rámutat, hogy a buzakészlet kifogyott az országban s ami még rendelkezésre áll, az is néhány spekuláns kezében van. A buza drágaság magával hozza a kenyér drágaságot s a szegény nép nem tudja a legszükségesebb élelmi cikkét, a kenyeret megkeresni. Indítványozza, hogy irjon fel a város a kormányhoz, miszerint a buza behozatali vámot ideiglenesen, az új buza forgalomba hozataláig függesszék fel s hogy le ne nyomja az új buza árát a behozatal, a vámentesen behozott buza mennyiségét kontingentálják.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe *Számborovszky Rezső* nagyvárad lakos, végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A fiatalok betörők** kihallgatása véget ért tegnap este. Csak az Aranyraktár kifosztását ismerték be, a többi betörésről tudni sem akarnak. Kilencen működtek közre ennél a betörésnél s felváltva dolgoztak. Egy bemászott, kettő posztón állt, három elhordta az anyagot és három értékesítette az orgazdánknál. A rendőrség tovább nyomoz s az elfogott kis gonosztevőket ma kísérik át a fiatalok bírósága elé. — Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a *Tiszántúl* tegnapi cikkének hatása alatt egy ügyes diák szintén kutatószínházi parkban és több pár fehér cipőt talált. Ezeket örömmel vitte a rendőrségre.

* **Láttamozott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a révfülöpi kaszinó egyesület s a vésztői második temetkezési egyesület alapszabályait láttamozta.

* **Elmaradt kirándulás.** A közs. polg. fiúiskola igazgatósága értesíti a tanulók t. szülőit, hogy folyó hó 18-án, hétfőn rendez tanítás lesz, mert a kirándulás elhalasztott. Nagyvárad, 1914. május 16. Feliczides Lajos igazgató.

* **Az átírási illeték engedélyezése.** Nagyvárad városának 10 évre engedte a miniszter, hogy a ingatlanoknál birtokváltási illetéket, u. n. birtok átírási illetéket szedhessen. A tíz év elteltét s a város az engedély meghosszabbítását kérte. Az erre vonatkozó szabályrendeletet a miniszter jóváhagyta s így a város tovább is szedheti az ingatlan átírás után az érték 1 százalékát.

* **Koszoru megváltás.** Szemes Imre nyug. kir. tanfelügyelő elhunyt alkalmából az olasz állami iskola tantestülete koszoru megváltás címén 20 koronát juttatott a „Bihar megyei Tanítók Háza” javára, mely összegért ezután mond köszönetet a vezetőség. *Gulácsy Endre*, elnök.

* **Gyilkosság önvédelemből.** A Berettyóújfalui melletti Szentpéterszeg községben péntek reggel véres esemény történt. A falu egyik tehetős gazdája, *Sápi*, agyonütött egy eszelőkös embert, *Dudás Lajost*. *Dudás* valamikor jómódu ember volt, de később elszegényedett és vagyonát *Sápi* vette meg. *Dudás* sehogysem nyugodott meg vagyona elvesztésében és folyton rémitette, lelovással fenyegette *Sápi*t és hozzátartozóit. Péntek reggel is elment a hajdani házához és agyonlovással fenyegette a házbelleket. Elő is vette a revolverét, de az udvaron tartózkodó *Sápi* nem várta be a fenyegetés megvalósulását, hanem a kezében levő bottal fejbe ütötte *Dudás*t, aki rögtön meghalt. A vizsgálat megindult, de minden jel arra mutat, hogy *Sápi* önvédelemből ütötte agyon *Dudás*t.

* **A Biharvármegyei Népművelési Egyesület** évi rendes közgyűlését ma délelőtt fél 11 órakor a vármegyei ház nagytermében tartja meg mely, közgyűlésre az egyesület összes tagjait s az azt megelőzőleg délelőtt 10 órakor a vármegyei ház kistermében tartandó választmányi gyűlésre a választmány tagjait ezután is meghívja az Elnökség.

* **Névmagyarosítás.** *Kohn Fülöp* eszaki születésű nagyvárad lakos saját, valamint *Artur* nevű kiskorú gyermeke családi nevének *Kun-ra*, — *Klein Géza* nagyvárad illetőségű, ugyanottani lakos családi nevének *Kertészre* kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Görög keleti tanítót követelnek az almaszegiek.** Almaszeg község képviselőtestületét kötelezte a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy községi iskolát létesítsen. Az iskolát aztán majd átveszi az állam. Az ügygel legutóbb foglalkozott a képviselőtestület. Érdekes határozatot hoztak a derék atyafiak. Első sorban kimondták, hogy felépítik az iskolát, de azt az állam butorozza be. Adjon továbbá az állam tanszereket, fizesse a tanítót. Ennek ellenében felajánlották az iskola épületét és 5 százalékos iskolai adót. Ezt az iskolai pótdót azonban nyomban ugyan abban a határozatban vissza is kérik az államtól. Végül pedig ki kötik, hogy az állami iskolába csakis görög keleti tanítót nevezzen ki a miniszter.

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság
Nagyvárad, Össi-tér. Gazdasági gép-, eke- és keskenyváganu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda. Telefon 340. sz.

*** Mit tételeznek föl Nagyváradról?** Dr. Valentényi Gáspár, a miskolci állami főreáliskola igazgatója egy levelezőlapot küldött Nagyvárad város tanácsának. A derék igazgató a város prospektusát kéri a tanácstól, illő pénzösszegért. S egész nyugodtan ráírta a levelező lapra — mint azt más várossal tette — hogy: *Idegenforgalmi osztály*. Már t. i., hogy annak szól a kérelem, az küldje el a kért prospektust. Veszedelemesen nagy hírünk van nekünk! Feltételezik rólunk, hogy a tanács ilyen osztályról is gondoskodott! . . . Persze áttették a kérelmet Kemény L. Ignáchoz, aki elküldte saját jól szerkesztett lak- és címjegyzékét.

*** A nyári kuglizó megnyitása.** Az impozáns körü avatás után, Aldožesü-törtökön (május 21-én) délután 4 órakor lesz a Kör nyári kuglizó megnyitása és felavatása. Gyönyörű park van a kuglizó előtt s maga a helyiség rendkívül kellemes, tágas és praktikus. Megnyitása a nyári örömök kezdetét jelenti, amit a kör tagok már erősen várnak.

*** Felhívás Lourdesba induló országos zarándoklatra.** Báró Horng Károly dr. veszprémi bíbornok-püspök engedélyével országos zarándoklat indul Lourdesba. Indulás különvonaton Budapestről: 1914 augusztus 21-én. Utirány a következő: Budapest—Győr—Bécs—Insbruck—Feldrich—M. Einsideln—Luzern—Bern—Montreux—Genf—Grenoble—Toulouse—Lourdes (4 napi tartózkodás) —Toulouse—Lyon—Paray-le Monial—Basel—Schaffhausen—Zürich—Romanshorn—Lindau—München—Bécs—Győr—Budapest. Részvételi árak: I. osztályon 540 korona; II. osztályon 420 korona; III. osztályon 255 korona. A rendezőbizottság ezután is kéri a zarándoklatban résztvenni szándékozókat, hogy jelentkezésüket küldjék dr. Fatér István papnöv. aligazgató, theol. tanár, a zarándoklat vezetője címére (Veszprém, Szeminárium), aki kívánatra bárkinek küld részletes programot. A zarándoklat rendezőbizottsága dr. Rédey Gyula veszprémi püspöki helynök, nagyprépost elnöke alatt: Kránitz Kálmán felsz. püspök (Veszprém), Káuzli Dezső, dr. Simon György veszprémi, Streicher József pécsi, dr. Sinkó István győri apátkanonokok, dr. Klauz György székesfehérvári, dr. Tauber Sándor szombathelyi kanonokok, dr. Révay Tibor kalocsai érseki titkár, dr. Fatér István papnöv. aligazgató, theol. tanár, a zarándoklat vezetője (Veszprém) és Kövér Viktor, a zarándoklat technikai vezetője (Budapest). A zarándoklatra való felhívást különösen ajánljuk a lelkeskedő papság figyelmébe.

*** Nagy tombola a Fekete Sas kávéházban.** Ma, vasárnap este a Fekete Sas kávéházban szenzációszámú menő ingyen tombolaestélyt rendez a két agilis bérlő, kik minden alkalommal bebizonyították, hogy sem költséget, sem fáradságot nem kímélnek, csak oda törekednek, hogy a kávéházat látogató közönség megelégedését érdemeljék ki. Ma este 16 értékes képet sorsolnak ki, minden egyes tárgy igen nagy értéket képvisel.

x Fehér és fekete bőr női félcipők 3 kor. szarvasbőr barna és fekete fém párti női félcipők 5 korona, női chevron amerikai félcipők 7 korona, férfi chevron amerikai cipő 10 korona, ugyanez félben 9 korona; sandálok 20—25-ig 2 korona, 26—28-ig 2 60 korona, 29—34-ig 3-20 korona, 35—43-ig 4 korona. Férfi és fiú szalmakalapok, f. h. érne nűek, uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szent János-utca, Kispipa mellett.

x Öt szobás modern tapétázott urilakás novemberre, üzlethelyiségek azonnalra kiadók Kugler és Andrényi új házában, Nagypiac-tér.

x A legizlésebb bérma ruhák igen előnyös árban készülnek Czillér divatszalonjában.

x Kiadó lakások. Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-nél, Kossuth-utca 16. szám.

x A múlt év folyamán az igyekvő szőlőgazdák közül is sokan kárt szenvedtek a peronosporától, mert a mostani időjárás folytán nem voltak képesek szőlőjüket *idejében bepermetezni*. Ezt a veszedelem felére lehet csökkenteni a „Tempus” permeszóróval alkalmazásával, mely bármely permetezőgépre szerelve a munkaképességet kétszeresére emeli. Egy közönséges háti permetezővel, ha azon »Tempus» permeszóró van 2 k hold szőlőt (vagy 4 hold répát) lehet naponként megpermetezni.

*** Zarándoklat Lourdesba.** A „Peregrinus” zarándoklat rendező-bizottság ez évi augusztus havában nagyszabású zarándoklatot rendez Lourdesba. A zarándoklat Schweicz legszebb pontjait érinti s így az abban résztvevők, a magasztos célon kívül, tanulságos és élvezetes is lesz. Különvontan utaznak a résztvevők. A zarándoklat 14 napot vesz igénybe. Részletes programot küld a „Peregrinus” kiadóhivatala, Budapest, I. Kelemenhegyi-ut 47.

x Értesítés a Püspökfürdő szennyítéséről. Tisztelettel adom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy a nyári idényre *Kakuczi János* hírneves erdélyi cigányzenekarát szerződtettem, mely egész nyáron át a kitűnő szolista primás személyesen vezetése alatt működik. Unepélyes megnyitás május hó 17-én, vasárnap amikor az uszoda is megnyílik. Kitűnő kiszolgálásról, pompás ételekről s italokról gondoskodik Danes István a Püspök-fürdő bérlője.

x A fürdőző közönség figyelmébe ajánlom csokoládé király fiók és Kossuth-utcai főüzletemet, hol a legjobb, legfrissebb élvezhető cukorkákat vásárolhat, Kugler Gerbeaud bonbonok budapesti árakkal kaphatók. Postai küldések bárhova is elküldetnek. Ö. szeköttetésem világhírű cukorka gyárosokkal.

x A zenekedvelő közönség szives figyelmét felhívjuk, Hamza Jenő primás újonnan szervezett 12 tagú bandájára, mely esténként a Fekete Sas kávéházban a szebbnél szebb nótákkal szórakoztatja a közönséget. **Prágai különlegességek**ből összeállított nagy színházi vacsora K 1-20, kicsi 80 fillér.

x A tavasz örömeit teljesen kiaknázhathatja akkor ha önértetét nem fogja az a tudat nyugtalanítani, hogy arcára az enyhe tavaszi szellő kihozta a szeplőt, májfoltot. Könnyen menekülhet ettől, ha biztos hatású szerrel védekezik ellene. Ezen szert a „Hóvirág krém” feltétlenül megtalálja. Egyszeri használat után már mutatkozik hatása. Az „Ujvárosi drogueriában”, 80 fillérért kapható a Szent-László-téren.

x Zenekedvelők figyelmébe. Tisztelettel értesítem a zenekedvelő közönséget arról, hogy a legújabb felvételű újdonságaimmal megérkeztem. Columbia, Diadal felvételei, gramfonok olcsó árban, továbbá gramfon és az összes hangszerek javítását is elvállalom. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22.

x Petőfi-utca végén a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x A kereskedelmi és iparkamara székházában egy garçon lakás,

a folyó évi augusztus hó 1-ére kiadó. Nagyvárad, 1914. május hó 1. A kamara elnöksége.

x A legújabb párisi kalap-újdonságok egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyszönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakitásokat modellek után vállal.

x Kossuth-utca 2. sz. házban volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Rákóczi-uti korzón látványosság Aszódyn új kávé és tea behozatali üzletének kirakataiba a kakao szüret alkalmával közvetlen a termelőktől hozott kakao bab, igazolva, hogy valódi kakaót olcsón Aszódyn Rákóczi-uti üzletében szerezhető be. Világhírű Korf kakao különként kiadva nagyban, vagy kicsinyben 1 kiló 4 kor. 1/2 kiló 2 kor. 1/4 kiló 1 kor. 1/8 kiló 50 fillér. Gyermek hízoló kakaok, egyidejűleg ajánlom Rákóczi-uti lakóknak Aszódyn 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Motorüzemi kávépörköltés a kirakataiba.

*** Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecségető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsfával, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

**A legszebb kötő hánacs
A legjobb kékkő**

ugyszintén permetezéshez való kénmáj gyümölcsfa permetezéshez való rozol a legolcsóbban kapható

Özv. Kádár Jánosné
üzletében. — Rákóczi-ut.

**„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag**

Reichard Dezső
cégnél

**Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.**

**Fogak és fogsorok úgy kaucsukba
mint aranyba foglalva szájpadiás
nélkül, továbbá arany koronákat,
csapfogakat, hidmunkákat fog és
gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít**

Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Mandarin; este: Léni-néni. (Bemutató előadás.)

Hétfő: Léni néni.

Kedd: Léni néni.

Szerda: Léni néni.

Csütörtök délután: Drójos tót; este: Zöld frak. (Góthék vendégfellépte. Bérlet-szünet.)

A Léni néni. Ma, vasárnap este mutatja be a színház operette ensembleje a Budapesten is oly nagy sikerrel színrekerült Léni néni, a mely bár francia szerzők munkája, de Heltai Jenő kitűnő átdolgozásában már, — ugyszólván — magyar polgárjogot nyert. Már magában az ötletgazdag mese is méltán kelthet érdeklődést, de feltétlenül teszi a remélt siker garanciáját a bájos, fülbemászó muzsika és a gracióz táncok is.

SPORT

Vasárnap a Sport-téren. Bizonyára nagyszámu közönsége lesz vasárnap a Sport-térnek, ahol 3 helybeli csapatunk tart bajnoki mérkőzést. A mindvégig érdekesnek ígérkező programot a következőkben adjuk:

Délután fél 2 órakor kezdődik a NAC II—Törökvis II. comb. csapatainak barátságos mérkőzése ifj. Horváth szövetségi bíró vezetésével.

3 órakor NSC—Törökvis bajnoki mérkőzése Schmiedt (NAC) szövetségi bíró vezetésével.

A régi két rivális egyesület találkozása érdekesnek ígérkezik. A NSC ezen mérkőzésen a feloszlott NSE játékosokkal meg erősítve áll ki.

5 órakor a DVSC—Egyetértés bajnoki mérkőzése Schlesinger (NSC) szöv. bíró vezetésével.

IRODALOM

A Revue Franco-Hongroise májusi száma rendkívül gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A legszebb francia irodalmi termékek, u. m. Maupassant „Ménuet”; Rosny „Aprés le naufrage”; George Sand „Indiana”; Victor Hogo, Sully Prudhomme, E. Manuel versek, azonkívül érdekes aktuális cikkek, rendkívül elmés apróságok és a különbözőbb hírek gazdagítják e füzetet. Az összes közleményeket a legpontosabb magyar jegyzetek kísérik és így e kiváló francia folyóirat azok számára is hozzáférhetővé válik, akik nem ismerik még tökéletesen a magyar nyelvet. Szerkesztők: Jakab D. és Schöntag A. Kiadóhivatal: Budapest, V., Vigadó-utca 1. (Rényi K.) Előfizetési ára egy évre 10 kor.

A „**Vasárnapi Ujság**” május 17-iki számának ritka szenzációja van: közli gróf Andrassy Gyula korfui, albániai és montenegrói utazásának képeit, melyeken a gróf a német császár társaságában van. A képeket gróf Andrássy Gyuláné készítette. A bajor király látogatása sárvári birtokán, gróf Vay Péter cikke s képei Annamból, ötödik világháború utjáról, a balatoni vasuti baleset, a Margitsziget feltöltése, az új akadémikusok Pasquier báró légi mutatványai, a tiszafüredi Kossuth-szobor leleplezése, stb. adják az érdekes és szép képek gazdag anyagát. Szépirodalmi olvasmányok: Kaffka Margit regénye, Zöldi Márton novellája, Vértessy verse, Schöpflin Aladár színházi cikke, Lagerlöf Z. regénye. Egyéb közlemények: a bosnyák iparművészeti kiállítás s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyvenévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4. szám.)

TÁVIRATOK

A király délvidékre utazik.

Bécs, május 16.

A király állapota szombatra virradó éjjel nem volt olyan kedvező, mint az előző napokon, aminek a rossz időjárás az oka.

Ófelsége környezetében bizonyossággal tartja magát az a hír,

Egyszeri ajánlat
Olyan helyre, a hol fiókja van,
nem szállít a cég

Mein kávé

5000 ingyen kávéküldemény

Ha kiválóan jó kávénak posta útján való beszerzése iránt érdeklődik, sziveskedjék a csatolt szelvényt **azonnal** beküldeni!

T. *Mein Gyula* kávébehozatali r. t., Budapest, IX. Dandár-utca 15.

Sziveskedjék a postai szállítás fejében ide mellékelt 10 filléres bélyeg ellenében ingyen pörköltkávé próbát és árjegyzéket küldeni.

Név:

Lakcim:

hogy a király délvidékre utazik. A helyet ő felsége maga fogja megválasztani.

Krobotin nem mond le.

Budapest, május 16.

A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján közli, hogy Krobotin nem mond le. Tisza és Krobotin között felmerült ellentétokról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Szerencsétlenül járt esperes.

Eger, május 16.

(Saját tud.) Moldoványi Gyula nyug. esperes-plébános sétakocsizásra indult. A kocsit a lovak elragadták s a plébános oly szerencsétlenül ugrott ki a kocsiból, hogy belső sérüléseibe belehalt.

Kossuth állapota.

Budapest, május 16.

(Saját tud.) Kossuth Ferenc állapotában ma este örvendetes javulás állott be.

Uj egyetemi tanár.

Budapest, május 16.

Őfelsége dr Kunc Ödön egyetemi magántanárt a kolozsvári tudományegyetemhez a kereskedelmi és váltó jog tanszékére nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki.

Kitüntetett polgármester.

Budapest, május 16.

A király dr Telbisz Károlynak Temesvár polgármesterének a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

Árad a Tisza.

Szeged, május 16.

(Saját tud.) A folytonos esőzések következtében a Tisza két nap alatt egy métert és 80 centimétert áradt. Az óvintézkedéseket megtették.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

Felhívás.

Bérmászulók szives figyelmét felhívom kirakatom megtekinté ére és a szükséges vásárlás megtételére.

Bérmálásra raktáram már jó előre felszereltem

arany és ezüst ékszerekkel

és mindenféle órákkal,

melyek izléesesek, csinosak s ami a legfőbb dolog, olcsók.

Szilágyi Géza és Társánál
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

Magánvizsgálatokra

polgári, női kereskedelmi és felső fiu kereskedelmi iskolákhoz

felelőség mellett, igen ju ányos árban mindenkit 3—4 hónap alatt sikerrel elkészít az általánosan elismert

Donát-féle

kereskedelmi magántanfolyam.

Levélbeli felzáróllításra készséggel nyujt felvilágosítást

Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

KÖZGAZDASÁG

A pénzpiacról.

A pénzügyviszonyok nemzetközi pénzpiacokon nem igen változtak. A nyílt piacon ugy Wienben, mint Budapesten bőséges pénzkínálat mutatkozik, aminek következtében a kamattételek esökkenő irányzatot mutatnak. Wienben a magánkamatláb 3 és egynyelcad százalék. A kedvező pénzügyviszonyok az Osztrák Magyar Bank legutóbbi státusz kimutatásában is kifejezésre jutnak. A bank

státusza május 1-ső hetében 121 millió koronával javult. Az adóköteles jegyforgalom április végén 31 millióra esökkent. Giro bevetelések ezzel szemben 68 millióval emelkedtek. Ami általában kedvező pénzügyviszonyainkkal szemben a nyugati piaconkon ezzel ellentétben bizonyos feszültség mutatkozik, ami általánosságban a kamattételek emelkedő irányzatában jut kifejezésre, Berlinben a magánkamatláb $2\frac{5}{8}\%$ -ra Londonban pedig $2\frac{7}{8}\%$ -ra emelkedett. A londoni piac nagy aránya arany elvonások következtében feszült ugy, hogy Cityben valószínűnek tartják, hogy az Angol Bank a rátát 3 és fél százalékra emeli fel legközelebb.

A tőzsdén most már kizárólag a merkantilis hírek voltak azok, amelyeket figyelemmel kísértek, e mellett párhuzamosan haladnak s szívesen fogadják az új francia kabinetről jövő választások eredményeit, mely a Doumarque kabinet fényes győzelmét mutatja. A delegációk ülései sem keltettek nagyobb emóciót a tőzsdén, amennyiben a bécsi sajtó több ízben hangsúlyozta volt, hogy külügyi kérdésekben egyenlőre bonyodalomra ok ninesen.

A mai kamattételek a következők:

Budapesten első váltó $3\frac{7}{16}$.

Középbankok $3\frac{3}{4}$.

Tárcaváltók $4\frac{1}{4}$.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	786.50
Osztrák hitelrészvény	—	606.—
4%-os koronajárjék	—	80.55
Osztr. magy. államv.	—	693.50
Jelzálogbank	—	392.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	494.—
Hazai bank	—	276.50
Magyar bank	—	460.—
Keresk. bank	—	3600.—
Rimamurányi	—	629.—
Salgótarjáni kőszén	—	691.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1009.—
Közuti vasut	—	590.75
Városi villamos	—	307.50
Adria	—	581.—

Gabona üzlet.

Buza májusra	—	—	13.94
Buza októberre	—	—	12.35
Rozs októberre	—	—	9.97
Zab októberre	—	—	8.25
Tengeri májusra	—	—	7.41
Tengeri júliusra	—	—	7.57

A szerkesztésért felelős:

Dr KRÜGER ALADÁR.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni " 28 " " zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Bérmálásra a legszebb ajándék egy szép ernyő
BLUM ZSIGMOND ÉS VILMOS
 (Körös oldal.) cégtől. (Lévay-palota.)

Tiszta selyem női fekete ernyő **K 10.** Reklám ár május 30-ig.

— Nagy választék valódi ezüst sétatobokban. —

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6 (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szelíd, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
 harisnya áruház**
 Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel
Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Uj élővirágüzlet!!

Tudomására adom a mélyen tisztelt közönségnek, hogy helyben, **Nagy Sándor-utca 1. szám** alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

virágüzletet

nyitottam. — Szakismereteimet külföldi élővirág kötészeti iskolában nyertem. Továbbá több külföldi nagyobb városokban és fürdőhelyeken mint első virágkötő és üzletvezető működtem, úgy, hogy a nagybecsű közönség legkényesebb ízlését is ki fogom elégíthetni. **Menyasszonyi csokrokat**, valamint **koszorúkat** a legszebb kivitelben olcsó árban készítek. A nagyra-becsült közönség szíves pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel:

MIMOSA virágüzlet tulajdonosnője
 Nagy Sándor-utca 1. sz.

Uj élővirágüzlet!!

Első nagyváradi cementipar.

Készítek granitó, terazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkákat, hazi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivanatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legalkalmasabb és legmesszebb menő jóállás mellett készítek. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
 Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Értesítés a Püspökfürdő szezonnyitásáról.

Tisztelettel adom a nagyérdemű közönségszíves tudomására, hogy a nyári idényre

Kakuczi János

hirneves erdélyi cigányzenekarát szerződtette, mely egész nyáron át a kitűnő solista primás személyes vezetése alatt működik.

Ünnepélyes megnyitás május 17-én, vasárnap

amikor az **uszoda** is megnyílik. Kitűnő kiszolgálásról, pompás ételekről italokról gondoskodik

Dancs István a Püspökfürdő bérlője.

A nagyszalontai járás főszolgabírójától.

Pályázati hirdetés.

Biharvármegye nagyszalontai járáshoz tartozó Illye, Mezőbaj, Tamáshida és Erdőgyarak községből álló és Illye székhellyel, szervezett körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

A körorvos javadalmazása 1600 korona fizetés 1200 korona helyi pótlék 800 koronáig emelkedő korpótlék, természetbeni fuvar, továbbá a törvény szerint megállapított lakbér és magánlátogatási díjból áll.

Köteles a körorvos minden községet hetenként egyszer, járvány esetén a szükséghez képest többször is meglátogatni és a szegény betegeket ingyen gyógykezelni.

Felhívom a pályázókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. c. 7. §-a értelmében felszerelendő pályázati kérvényüket hivatalomba, 1914. évi június hó 5-én d. u. 5 óráig adják be.

A választást folyó évi június hó 6-án délelőtt 10 órakor fogom meg-ejteni Illye község-házánál.

Nagyszalonta, 1914. május 8-án.

Csanády Jenő,
főszolgabíró.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

fűszer és csemege kereskedésemet

Nagyváradon 1914. május 14-én saját házamban Rómer-utca 13. sz. a. nyitottam meg. Megrendelések házhoz küldve köszönettel vétetnek. A b. pártfogásért esedezve maradtam tisztelettel

LÉNÁRT JÓZSEF

fűszer és csemege kereskedő

A PEREGRINUS zárandókiat rendező bizottság 1914. aug. 20 án R. Kövér Viktor vezetése alatt

zarándok - különvonatot indít
:: LOURDES-be ::

Svájc és Szavoján át, Einsiedeln, Luzern, Genf, Paray le Monial érintésével, 14 napi utazási tartammal.

Árak teljes ellátással: I. oszt. 540 K, II. oszt. 420 K, III. oszt. 255 K. Részletes programot kívánatra küld a

Peregrinus kiadóhivatala

Budapest, I., Kelenhegyi-ut 47.

Legmegbízhatóbb, legbiztosabb nyaraltatás.

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy ugy helyben, mint nagyszalontai fióküzletben

szőrmeárukat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyeget stb.

nyaraltatás

végett csakis nállam és fióküzletben méltóztassanak elhelyezni, hol kívánatra mindenkor felmutatható legyen, a nyaraltakat tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején hazaszállítatom. A raktáram és üzletem a károk ellen biztosítva van azért kérem a nagyérdemű közönség szíves bizalmát. Tisztelettel:

Zimányi András német szüics

Telefon Körös-u. 47. Telefon
824. sz. (Saját ház.) 824. sz.

Sok időt és oldatot takarít meg az, aki összes permetezőgépeit

„TEMPUS”

permeszórócsóval szereli fel.

Fele idő alatt képes védekezni, s így munkájának sikere biztosabb!

Ára K 18. Ára K 18.

Négy napi munka után ez a költség megtérült!

Egyedüli beszerzési forrás a „Borászati Lapok” szerkesztőse,
Budapest, IX., Üllői-ut 25 II. 11.

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképészeti cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Széchenyi-tér 2. szám.
Rimanóczy palotával szemben.

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nél
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Jngyon ADUNK HASZNÁLATRA

MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ-ÉS BETÖRÉSEMMENTES ÚJ PANCEL

TAKARÉKPERSELYT BARKINEK

Jngyon

PESTMEGYEI TAKARÉKPENZTÁR R.T.
BUDAPEST, IV. KÖTŐUTCA 8.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Kéveköttél 15 Ktg. nehéz ezre K 10-50

Hajó és vasuti ponyvák hibás felirat miatt olcsón kiárusítanak.

Zsák (hektoliteres) lenből 1 K-tól feljebb.

HAUSCHILD ALBERT kötélgyártó.
BUDAPEST, Károly-körút 15. sz.

Alapított 1838. Alapított 1838.

Kérjen mintát és árjegyzéket.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Kiadó

a Széles-utca 46. sz. Balogh Jánosné-féle házban levő «SZABADSÁG» kávéház, az ahhoz tartozó lakrész és mellékhelyiségeivel, egy üzlethelyiség, továbbá a Gyár-utcai 33. sz. Tischler-féle házban egy szoba és konyhából álló utcai és udvari lakrész azonnal, igen mérsékelt árak mellett. Értekezhetni **Pallay Lajos** ügyvédi irodájában Szaniszló-utca 9. szám alatt

Tüzifa árverés.

A nagyváradai lat. szert. Székes Káptalan alábbi erdeiben a folyó évben kitermelt tűzifa zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik és pedig: a farkaspataki erdőben 1448 úrm³ eser és 279 úrm³ bükkhasáb, a Karasszóiban 451 úrm³ hasított és 1002 úrm³ gömbölyü eser.

Árverelni szándékozók kellőképen lepecsételt és feltűnő helyen „Ajánlat tűzifára“ felírásu ajánlatokat legkésőbbben f. hó 29-ik napjának d. e. 9 órájáig Ringelmann Lajos urad. főtiszt úrhoz küldjék, illetőleg adják be. — Az ajánlathoz csatolandó az árverési feltételeknek tanuk előtt aláírt egy példánya és a megajánlott vételár 10%-a mint bánatpénz. —

Árverési feltételeket megkérésre alulírott küld. — Nagyvárad Sal-Ferencz-u. 4.

1914. május hó 10.

Hermann Lajos,
urad. erdőmester.

Olcsó és szép sírkeresztek

cementalappal fejták, sirtáblák domborura préselt betűkkel kaphatók

Maár Lajos és Testvére lakatosoknál Teleky-u. 45.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhoz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Alapított 1861-ben.

Telefon 458.

Alapított 1861-ben.

Wallerstein Ferenc Utódai
Daniberg és Waldner
BUTOR nagyáruháza
Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Sikerült egy nagy Szlavoniai fabutorgyár egyedüli elárusítását megkapnunk, miáltal abban a helyzetben vagyunk, hogy szállíthatunk

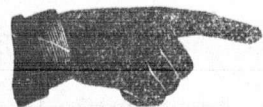
1 világos modern hálószobát toilettel, csiszolt tükörrel 440 K.-ért. 1 világos modern fényezett hálószobát toilettel, csiszolt tükörrel 480 kor. árban.

Uj sörraktár!

Kristály műjéggyárunk

Uj sörraktár!

üzletkörét telepünkön **Gilányi-utca 5/7. szám** alatt sör nagybani elárusításával bővítettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégítésére átvettük a már **évtizedek óta fennálló** jó hírnévről és jóminőségű söréről ismert **Czell-Kolozs-Monostori sörgyárának képviselőjét.** Ezen sörgyár által termelt söröket már **március 1-től** hoztuk forgalomba úgy hordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejűleg tisztelettel értesítjük a t. fogyasztóközönséget, hogy

„Kristály“ műjéggyárunkat

teljesen átalakítva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házhoz szállítunk vízvezetéki vízből előállított kristálytisza **műjeget** jutányos árak mellett. **Havi béret** rendszerre előjegyzések elfogadhatnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számítunk. A t. jégfogyasztó közönséget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztosítva. Becces pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.**

Szanditz és Társa

Telefon szám **398.**

Kristály műjéggyár és sörkereskedelmi b. t.

Van szerencsém Nagyvárád és vidéke nagyérdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt** a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek huszárógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel és kül földi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemű acél-árúkat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, tyukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagy érdemű közönség szíves párfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

Legrégibb és legmegbízhatóbb nyaralási vállalat!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett

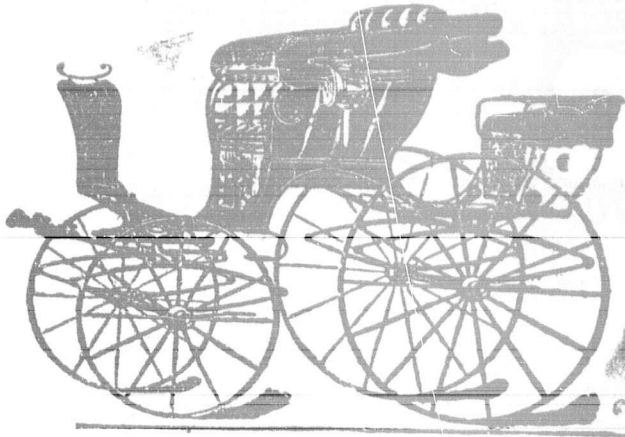
molykár elleni megóvó és biztosító vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árúkat, függönyöket, szőnyegetek stb. Azokat saját műhelyemben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kivánatra azokért érte küldök. Az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van.

Becsés párfogását kérve maradok kiváló tisztelettel:

ZBORAY GYULA szűcs üzlete

Fő-utca 7. szám. Telefon 947. szám. Telep Körös-utca 32. sz. (Saját ház.)

Standary György

kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykovács, **Lakatos-utca 10. szám.** **Telefon: 866.**

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készítik a legmodernebb kivitelben.

Félikusz-fürdőbe induló fürdővonatok.

Nagyvárad és Váradvelence állomásairól

Nagyvárad állomásáról ind. reggel	4 ó. 35 p. érk. Félikusz-fürdőbe reggel	5 ó. 02 p.
V.-Velence " " " " " "	4 " 47 " " " " "	5 " 02 " "
Nagyvárad " " d. e.	8 " 00 " " " " "	8 " 33 " "
V.-Velence " " " " " "	8 " 10 " " " " "	8 " 33 " "
Nagyvárad " " " " " "	10 " 00 " " " " "	10 " 33 " "
V.-Velence " " " " " "	10 " 10 " " " " "	10 " 33 " "
Nagyvárad " " d. u.	2 " 30 " " " " "	3 " 03 " "
V.-Velence " " " " " "	2 " 40 " " " " "	3 " 03 " "
Nagyvárad " " " " " "	4 " 55 " " " " "	5 " 23 " "
V.-Velence " " " " " "	5 " 00 " " " " "	5 " 23 " "
Nagyvárad " " " " " "	5 " 35 " " " " "	6 " 03 " "
V.-Velence " " " " " "	5 " 43 " " " " "	6 " 03 " "
Nagyvárad " " este	8 " 31 " " " " "	9 " 03 " "
V.-Velence " " " " " "	8 " 41 " " " " "	9 " 03 " "

Félikusz-fürdőből visszautazás

Félikusz-fürdőből ind. reggel	7 ó. 45 p.-kor. érk. Nagyváradra d. e.	8 ó. 20 p.-kor.
" " d. e.	8 " 40 " " " " "	9 " 10 " "
" " " " " "	10 " 39 " " " " "	11 " 10 " "
" " d. u.	3 " 10 " " " " "	d. u. 3 " 40 " "
" " este	6 " 59 " " " " "	este 7 " 30 " "
" " " " " "	9 " 10 " " " " "	este 9 " 40 " "
" " éjjel	10 " 32 " " " " "	éjjel 11 " 00 " "

Hódmezővásárhelyi Dankó Béla utódai Virág Károly az egész idényre szerződöttetett hírneves zenekara a Nagyvendéglő teraszain naponta 3-szor hangversenyez. Eredeti hegyiborok, elsőminőségű Kőbányai sörök, konyha házi-kezelésben, mérsékelt étlap arak állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Délután 5 órától este 9 óráig a zene hangversenyen egy hírneves tárogató közreműködik. Minden szombat este tombolajárék, játék után táncmulatság a gyógyteremben Virág Károly és zenekara mellett. Konfetti, serpentin és tűzijátékkal egybekötve minden belépési díj nélkül. Érdekes csolnakázás egész napon át a «Halas tavan» este 9 óráig.

Az utolsó vonatindulás Félikusz-fürdőből este fél 11-kor N.-Várad felé.

SAVOY-SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII., József-körut 16.

Modern szálloda ujonnan berendezve, légfűtés, hideg és meleg víz minden szobában, lift éjjel-nappal.

RENDES SZIDOR tulajdonos személyes vezetése alatt.

EGYÁGYAS szobák 3 koronától, KÉTÁGYAS szobák 5 koronától fűtés, világítás és kiszolgálással. A szobák feltétlen tiszták.

Hosszabb tartózkodásnál engedmény.

Ujonnan bevezetett **PENSIO-rendszer**, napi ellátás 4 koronáért. **NAPI HAROMSZORI ÉTKEZÉS.** **HAVI SZOBÁK 80 KORONÁÉRT.**

Javításmentes tetőfedések és falburkolások

Eternit

PALÁBÓL

Csak akkor valódi, ha minden lapon az **Eternit** törvényileg védett szövevény dom-bornyomásban látható.

ETERNIT-MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS,
BUDAPEST,
VI. ANDRÁSSY-UT 33.
GYÁR: NYERGESÚJFALU

KÉRJEN
MINTÁT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

Elárusítók:
Nagyváradon: Mezei Lajos és Társa,
Rosinger és Társa.
Bihardiószegen: Fischer és Wollner.
Pocsajon: Öhlbaum és Moser.

A tavaszi fürdőzésről

Magyarországon eddig az a téves szokás volt gyakorlatban, hogy mindenki a kánikulai napokat választotta ki a fürdőzés idejére. Hogy ez pedig nem helyes igazolja az is, hogy ilyen tájban az összes fürdők zsufolva vannak, a tulmeleg napok és a vele járó hideg éjszakák nagyon gyakran hátráltatják és lerontják azt a sikert, melyet a fürdő jótékony ereje előidézhet; másként van ez a

„Félikusz-fürdőn”,

ott április és május hónapokban megindult a gyógyulók, a vendégek raja, mert a hosszú télen elcsigázott beteg szervezetét mindenki siet gyógyítani és helyre hozni. Erre pedig a tavaszi fürdőzés, az enyhe gyönyörű májusi hónapok nemcsak a legkellemesebbek, de a gyógyulás szempontjából legjobbak. Ez a magyarázata annak, hogy a **Félikusz-fürdőben**, már is több a vendég, mint más fürdőben, mert akit a hosszú és kínos tél megviselt, az siet a hőforrások Mekkájába, hogy fájdalmától megszabaduljon, illetve baján enyhítsen. A nagy kényelem a példátlan olcsóság mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a **Félikusz-fürdőt** az ország népszerűbb nagy fürdőjévé avassák.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.

A legolcsóbb permetezőszerszám

a Provino.

Hatása tartós, tapadása kitűnő.

Számos uradalmi szőlőben évek óta bevezetve! Ára: 50 kg.-os zsákokban kg.-ként 54 fill.

Egyedüli beszerzési forrás

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLÉ MARGIT-CRÈME ÉS SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szünteti a szeplőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mitesser) s mindennemű bőrbajot.

A Margit-crémről az arcbőr üde, rózsás lesz, a ráncok, redők eltűnnek. A Margit-crémet a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnék, bárónők, híres művésznők stb. használják s el vannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. — 6 koronás rendeléseket bárhova bérmentve küld

Földes Kelemen
gyógyszertára Arad.

Főelárusító: Csillag gyógyszerár.

Kapható Nagyváradon: Antal Lajos, Csanda Endre, Dóri Mihály, Hajdu Hugó, Hegedűs Rezső, Irgalmasrend, Kovács Béla, Lédig Árpád, Leszner Alfréd, dr. Medvigy Ferenc, Mihályi Lajos, dr. Róth Miklós, dr. Rácz Rezső és Vadász Gusztáv, Reisz István, Szabó Dezső, Zsigmondovits Géza gyógyszerárjaiban, Vadász Albert, Ujvárosi drog. Berger Sándor illatszertárban. Nagyszombatán: Berkes Ármán, Szabó Emil, Fenyvesi Ferenc gyógyszerárjaiban.

86—1914. k. I. szám.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező «Apolló» bérházban egy III. emeleti 5 szobás utcai lakás előszoba, hall, fürdő, cselédszoba s egyéb mellékhelyiségekkel, a földszinten egy nagyobb s 4 kisebb üzlethelyiség, az alagsorban és félemeleten 4 tágas világos műhely helyiség s 4 raktár 1914. évi május hó 1-től, esetleg június 1-től kezdődőleg bérbeadó.

Érdeklődők a helyiségeket a helyszínen hétköznap reggel 8 órától este 6-ig megtekinthetik. — A bérlet feltételei alulírott tanácsnoknál (Városháza II. em. 30. sz. ajtó) a hivatalos órák alatt megtudható. — Telephon szám 108.

Nagyvárad, 1914. május 16.

Eleméry Ferencz,
tanácsnok.